

Ikt. sz.: EUB-42/20-5/2025.

EUB-15/2025. sz. ülés
(EUB-74/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Európai Ügyek Bizottságának**
2025. november 25-én, kedden, 9 óra 04 perckor
az Országház Apponyi Albert gróf termében (főemelet 58.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató az Európai Bizottság 2025. évi bővítéspolitikai közleményéről [COM (2025) 690]</i>	5
<i>Dr. Sztáray Péter András szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	11
<i>Dr. Sztáray Péter András válaszai</i>	14
<i>Dr. Bóka János európai uniós ügyekért felelős miniszter éves meghallgatása</i>	
<i>(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)</i>	17
<i>Tájékoztató az Európai Tanács 2025. októberi üléseiről</i>	
<i>(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 69. § (1) bekezdése alapján)</i>	17
<i>Dr. Bóka János tájékoztatója</i>	17
<i>Kérdések, hozzászólások</i>	25
<i>Dr. Bóka János válasza</i>	32
<i>Az ülés berekesztése</i>	41

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató az Európai Bizottság 2025. évi bővítéspolitikai közleményéről
[COM (2025) 690]
Előterjesztő:
Dr. Sztáray Péter András, a Külgazdasági és Külügyminisztérium államtitkára

10.00 órától:

2. Dr. Bóka János európai uniós ügyekért felelős miniszter éves meghallgatása
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)
3. Tájékoztató az Európai Tanács 2025. októberi üléseiről
(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 69. § (1) bekezdése alapján)
Előterjesztő:
Dr. Bóka János európai uniós ügyekért felelős miniszter

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Tessely Zoltán (Fidesz), a bizottság elnöke

Barkóczy Balázs (DK), a bizottság alelnöke
Dudás Róbert (Jobbik), a bizottság alelnöke
Dr. Hegedűs Barbara (Fidesz)
Dr. Hörcsik Richárd (Fidesz)
Dr. Juhász Hajnalka (KDNP)
Lőcsei Lajos (Momentum)

Helyettesítési megbízást adott

Riz Gábor (Fidesz) dr. Hegedűs Barbarának (Fidesz)
Hollik István (KDNP) Tessely Zoltánnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Juhász László főosztályvezető-helyettes
Dr. Tamás Csaba Gergely bizottsági főmunkatárs
Nyilas Dániel bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Dr. Sztáray Péter András államtitkár (Külgazdasági és
Külügyminisztérium)
Dr. Bóka János európai uniós ügyekért felelős miniszter

Megjelentek

Dr. Molnár Balázs Péter helyettes államtitkár (Európai Unió Ügyek
Minisztériuma)
Dr. Czombos Tamás helyettes államtitkár (Európai Unió Ügyek
Minisztériuma)

(Az ülés kezdetének időpontja: 9 óra 04 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása

TESSELY ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Nagy tisztelettel köszöntöm képviselőtársaimat, a kormány képviselőit, megjelent szakértőket, a sajtó képviselőit, az Országgyűlés munkatársait, megjelent érdeklődőket. Az Európai Ügyek Bizottsága ülését megnyitom.

Engedjék meg, hogy tájékoztassam képviselőtársaimat, hogy a mai bizottsági ülésre vonatkozóan előzetesen és írásban jelezte távolmaradását Hollik István alelnök és Riz Gábor bizottsági tag. Szerettem volna köszönteni körünkben Lőcsei Lajos képviselő urat, aki Cseh Katalinnak a helyét vette át a Momentum részéről, most azonban távollétében gratulálunk neki, és várjuk a bizottság üléseire. Remélem, képviselő úr a következőkben majd ennek eleget fog tenni.

Az aláírt jelenléti ív és a helyettesítési megbízások alapján megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes.

A mai napon három napirendi pontra tettem javaslatot és javaslom, hogy a második és harmadik napirendi pontot, a témák összefüggése miatt, együttesen tárgyaljuk. *(Dr. Hörcsik Richárd megérkezik.)* Kérdezem, hogy van-e észrevétel a napirendi javaslattal összefüggésben. *(Senki sem jelentkezik.)* Nem látok jelentkezőt, így elsőként a napirendről szavazzunk. Gépi szavazás következik! *(Szavazás.)* Megállapítom, hogy a bizottságunk a mai ülésünk napirendjét egyhangúlag elfogadta.

Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy az EU „Parlamentáris demokrácia” fórumára november 19-én került sor Brüsszelben, amely eseményen Hollik István alelnök úr vett részt és szólalt fel.

Tájékoztató az Európai Bizottság 2025. évi bővítéspolitikai közleményéről [COM (2025) 690]

Ezek után rátérnék az első napirendi pontunkra. Ismét Sztáray államtitkár urat köszönhetjük a bizottságunkban. Köszönöm szépen, hogy elfogadta a meghívásunkat ezúttal bővítési témakörben, amelyet korábban a magyar EU elnökség alatt tűztünk napirendünkre; Albánia és Montenegró tárgyalásai ekkor kaptak újabb lendületet. Az Európai Bizottság november elején tette közzé éves közleményét és összesen tíz ország felkészültségéről szóló jelentését. A kérdés, hogy hol tartunk most. Mennyiben érvényesül az érdem szerint és egyéni bánásmód elve? Miért nyilatkozhatja Ukrajna kapcsán az Európai Bizottság bővítési biztos, hogy a kárpátaljai magyarság jogai biztosítottak? Tisztelt államtitkár úr, ilyen rövid felvezetés után parancsoljon! Önt illeti a szó.

Dr. Sztáray Péter András szóbeli kiegészítése

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Elnök úr, köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm a bizottság vezetőségét és tagjait. Azzal az általános megjegyzéssel szeretném kezdeni, hogy az EU-bővítés egy stratégiai projektje az Európai Uniónak, de két fő alapelv vagy megközelítés az, ami verseng egymással. Az egyik a kondicionalitás elve, amelynek a lényege az, hogy nagyon szigorú szabályok alapján kell elbírálni a tagországokat, és mindent ennek alapján kell megítélni a bővítés szempontjából. A másik pedig egy geopolitikai megközelítés, amely inkább arra helyezi a hangsúlyt, hogy az Európai Uniónak vannak geopolitikai érdekei a környezetében és a bővítés nem pusztán egy feltételek teljesítéséről szóló folyamat, hanem egy ennél sokkal összetettebb, sokkal távolabbra mutató geopolitikai projekt, amelynek a lényege az, hogy az Unió kiterjeszti a stabilitás

és biztonság zónáját, kiterjeszti a közös piac területét, és ezzel megerősíti önmagát, illetve a körülötte lévő földrajzi térségek szereplőit is. Az elvek a bővítés kapcsán tiszták, hiszen azokat Thesszalonikiban meghatározta az Európai Unió több mint húsz évvel ezelőtt, de a gyakorlat eltér ettől. Sajnos azt látjuk, hogy egyrészt a kétoldalú kérdések döntő szerepet játszanak, másrészt a tagországok nem veszik figyelembe a bővítés elveit, különösen az egyéni elbírálás és az egyéni teljesítmény elvét, és ennek következtében inkább egy politikai folyamatról beszélhetünk. Ennek az elmúlt időszakban az lett a következménye, hogy Ukrajna előtérbe került, holott csak két éve kapta meg a tagsági státuszt, és azt is nagyon nehezen, míg a Nyugat-Balkán, amelyik több mint húsz éve részese ennek a folyamatnak, háttérbe szorult. Ez annak ellenére is igaz, hogy a Bizottság elismeri: pillanatnyilag Montenegró és Albánia az a két tagjelölt ország, amelyek a legmesszebb jutottak a bővítési vagy csatlakozási folyamat során.

Azt látjuk, hogy - idézőjelben - Ukrajna mindent visz, ami több dolognak is köszönhető. Az egyik az, hogy van egy áldozati státusza Ukrajnának az orosz agresszió következtében, és emiatt kialakult a legtöbb EU-s partnerünk körében egyfajta idealizált kép az ország teljesítményéről. Mi úgy látjuk, hogy ettől Ukrajna nagyon távol áll. Nemcsak a háború miatt nem lehet előrelépni az ukrán EU-csatlakozás ügyében, hanem az ukrán belső jogi rendszer, az ukrán politikum egy sor olyan jellegzetességgel bír, amelyek nem teszik alkalmassá arra, hogy a belátható jövőben taggá váljon. Ehhez jön még egy szempont, ez pedig az, hogy az Európai Unió nem folytatott le egy belső vitát vagy egyeztetést arról, hogy milyen hatással lenne Ukrajna EU-tagsága magára az Unióra és a tagországokra. Ez nagyon sok területet érinthet a mezőgazdaságtól, a kohéziós alapoktól kezdve az élelmiszer-biztonságon át a zöldátmeneten keresztül odáig, hogy az intézményi egyensúlynak a megbomlása is egy komoly veszély lenne, illetve Ukrajna esetleges csatlakozása magára a hétéves pénzügyi keretnek az egyensúlyára is nagyon komoly befolyással lenne, és egy sor tagországot negatívan érintene egy esetleges ukrán tagság, nem beszélve az Európai Unió intézményeiről. Tehát ilyen értelemben egy faramuci helyzet állt elő. A tagországok túlnyomó többsége szorgalmazza a tárgyaláskezdést, az első klaszter megnyitását Ukrajnával egy olyan helyzetben, amikor Ukrajna erre még egyáltalán nem áll készen, sőt maga a csatlakozása is komoly károkat okozna számos tagországnak és az Uniónak mint olyannak is. *(Lőcsei Lajos megérkezik.)*

Ehhez párosul még egy speciális magyar szempont, ez pedig a magyar nemzeti kisebbségi közösségnek a helyzete Kárpátalján. Látjuk azt, hogy 2015-2017 óta számos olyan törvényt fogadott el az ukrán törvényhozás, amelyek jelentősen szűkítik a kisebbségi közösségünk jogait oktatásban, nyelvhasználatban, politikai részvételben; egy szisztematikus kisebbségijog-korlátozással szembesülünk. A problémát az jelenti, hogy ukrán részről tisztában vannak vele, hogy az Unió tagországainak többségét és a Bizottságot hidegen hagyja a nemzeti kisebbségek kérdése, és emiatt a nyomás nem Kijeven van, hogy teljesítse az elvárásokat, hanem Magyarországon. Van egy 11 pontos elvárási listánk, amelyről tárgyalunk az ukrán féllel. Egyelőre úgy tűnik, hogy ukrán részről nem állnak készen arra, hogy visszaállítsák a korábban biztosított kisebbségi jogokat, és amíg ez így van, addig a magyar kormánynak nem áll módjában támogatni a klaszternyitást, vagyis a konkrét tárgyalások megkezdését.

A dán elnökség egyébként mind a keleti, mind a nyugat-balkáni bővítési stratégiai iránnyal foglalkozik, tehát volt előrelépés a dán elnökség alatt. Albánia két klasztert megnyitott; Montenegró arra számít, hogy decemberben lesz egy kormányközi konferencia, úgynevezett IGC, ahol öt fejezetet is le tudna zárni. Szerbia, Észak-Macedónia, Bosznia-Hercegovina, Koszovó esetében azt látjuk, hogy különböző okokból ezek az országok stagnálnak. Később még majd belemennék a részletekbe. Ukrajna és Moldova esetében pedig, ahogy már utaltam rá, egy gyorsítási törekvés

látszik. Ráadásul mivel egyhangú döntés szükséges ahhoz, hogy a folyamatban hivatalosan tovább lehessen lépni, ezért több tagország és az EU intézményei is arra törekszenek, hogy ezt vagy megkerüljék, vagy egy informális, bújtatott módon előrehozzák az előkészítést a fejezetnyitásoknak anélkül, hogy ebben konszenzus lenne. Tehát most egy ilyen felemás helyzetben vagyunk. Az biztos, hogy nem lehet megnyitni hivatalosan fejezetet Ukrajnával, amíg nincs teljes egyetértés a tagországok között, és ez pillanatnyilag nem áll fenn, hiszen a magyar kormány nem támogatja ezt.

Őszintén szólva érdekes módon van még egy másik folyamat is: a nyugat-balkáni országok közeledésével szemben viszont néhány tagország lassítja a folyamatot. Tehát annak ellenére, hogy a politikai kommunikációban azt látjuk, hogy erősen támogatók a tagországok a bővítés irányába, amikor a konkrét országértékeléseket szövegezzük, akkor azzal szembesülünk, hogy több nyugat-európai EU-tag olyan kondíciókat és olyan megfogalmazásokat helyez be a közös szövegeinkbe, a következtetéseibe, amelyek kedvezőtlen színben tüntetik fel némelyik nyugat-balkáni országnak a felkészülését. Tehát két irányba is a bővítés elveivel szembemenő folyamatok zajlanak. Ebben a helyzetben a magyar kormány feladata az, hogy éberrel figyelje ezeket a folyamatokat, és beavatkozzon minden olyan ponton, ahol úgy látja - ahol úgy látjuk -, hogy a bővítéssel kapcsolatos tevékenységek nem a bővítést szolgálják, illetve akik nem érdemlik meg azt, hogy pillanatnyilag előrelépjenek, olyanok érdekében próbálnak meg gyorsító lépéseket tenni.

November 4-én jött ki a Bizottság idei bővítési csomagja. Általánosan megjegyezhető erről, hogy a geopolitikai biztonsági elem erősödött a bővítés kapcsán, tehát ez az általunk korábban hiányolt geopolitikai szemlélet megerősödött, de ahogy mondtam, felemás módon: nem a Nyugat-Balkán irányába, hanem keleti irányba, Ukrajna és Moldova felé. Kiemeli a Bizottság Montenegrót és Albániát. Náluk egy '26-27-es tárgyaláscsúcsot is reális lehetőségként kezel, és a második csoportban kezeli Ukrajnát és Moldovát mint legfelkészültebb két országot, náluk '28-as céldátumot helyez kilátásba; egyébként ugyanez Szerbiával is a helyzet. Érdekes az, hogy megjelenik a bizottsági csomagban először viszonylag határozottan kritikai elem is Ukrajnával szemben: itt elsősorban a korrupció, a bíróságok, az igazságszolgáltatás helyzete és más jogállamisági kérdések merülnek fel. Ami a nyugat-balkáni aspektusból nem kedvező, az az, hogy Észak-Macedónia viszont hátrébb csúszott a Bizottság értékelése szerint, és a sereghajtók közé került, holott úgy gondoljuk, hogy Észak-Macedónia felkészültsége objektíve sokkal fejlettebb, sokkal komolyabb, mint több más tagjelölt országé.

A bizottsági csomag általánosságban beszél a fokozatos integráció kérdéséről is - ezt lépcsőzetes integrációnak is hívjuk -, aminek a lényege az, hogy olyan területeken, ahol ez lehetséges, teljes jogú tagság nélkül is vonjuk be a tagjelölt országokat. Ilyen lehet például az egységes fizetési rendszer vagy a roamingdíjak eltörlése, a vámegyüttműködés, esetleg az energiaterületen. Magyar részről támogatjuk a fokozatos integrációt, tehát vonjuk be minél több területre, a döntés-előkészítésbe és az EU által nyújtott kedvezményekbe a tagjelölteket, viszont ez semmiképpen sem jelentheti azt, hogy távolabbra kerüljön a teljes jogú tagság, tehát ne legyen egy kifogás a valódi csatlakozásra az, hogy a fokozatos integráció már biztosít jogokat.

A másik érdekes eleme a bizottsági csomagnak a biztosítéki rendszernek a bevezetése. A leendő tagokkal szemben még szigorúbb jogállamisági biztosítéki eljárásokat és szabályokat akarnak bevezetni. Ezek még nincsenek konkrétan megfogalmazva, de folyik egy előkészítés, miközben a múlt héten is a Külügyek Tanácsán hangsúlyozták azt a nyugat-balkáni országok felé az EU-intézmények részéről, hogy ez nem jelent másodosztályú tagságot. Tehát van egy kettősség: egyrészt több feltételnek kell megfelelni az új tagoknak, másrészt állítják azt, hogy ez nem jelent

korlátozást a teljes jogú tagságban. Mi azt szeretnénk, ha itt is inkább a geopolitikai szempontok érvényesülnének. Magyarországnak az az alapvető nemzeti érdeke, hogy a stabilitás zónáját kiterjesszük a déli határainkon túl, és ehhez arra van szükség, hogy azok az országok, amelyek teljesítik a feltételeket, be tudjanak lépni, minél hamarabb konkrét tagsági perspektívát kapjanak, és ezáltal stabilizáljuk hosszú távon a nyugat-balkáni térséget.

Ez a biztosítéki rendszer és a jogállamisági feltételek azért is ellentmondásosak egyébként, mert soha senki nem definiálta a demokrácia fogalmát, illetve azt, hogy a jogállamiságnak mik a feltételei. Ez részben azért van, mert minden tagországban eltérő belső jog érvényesül és az intézmények eltérőek, tehát nem lehet egy adekvát összehasonlítást végezni a tagországok között. Van, ahol a kormánytól függ az ügyészség, van, ahol a parlamenttől és a többi. Egy csomó olyan részletkérdés van, ahol ezek a kérdések nincsenek tisztázva, és ezért is ellentmondásos minden olyan folyamat, amely általános elvárásokat fogalmaz meg a demokrácia és a jogállamiság kapcsán.

Az új, középtávú többéves pénzügyi keret egyébként a globális Európa-eszközt akarja használni a tagjelölt országok támogatására. De azt is látni kell, hogy a Bizottságnak a következő hétéves pénzügyi keretre vonatkozó javaslatában a bővítés azért leértékelődik, és nem egy külön kormányközi eszközt hoz létre, vagy nem egy ilyen irányba megyünk el, hanem egy másodlagos pénzügyi eszközön keresztül akarja támogatni a jelölt országokat.

A folyamattal kapcsolatban a következő lépés az Általános Ügyek Tanácsának decemberi ülése, ahol tanácsi következtetéseket terveznek elfogadni, de nincs egyetértés az ukrán, illetve a nyugat-balkáni irányok kezelésében, úgyhogy arra lehet számítani, hogy nem lesz konszenzus az ÁÜT-ben ebben a kérdésben.

Közben megemlíteném még a reform és növekedési eszközt, amely egy fontos eszköz arra, hogy pénzügyileg is támogassa a tagjelöltek felkészülését. Több ország, Észak-Macedónia, Albánia, Montenegró már kapott pénzügyi előleget ebben a növekedési eszközben. Van, aki megkapta a második részletet is, és van, akinél, például Koszovónál, még ratifikációs teendők vannak, illetve belpolitikai válság nehezíti az előrelépést, Bosznia-Hercegovina pedig csak szeptemberben adta le a nemzeti menetrendjét, úgyhogy ott még elbírálás alatt van az, hogy hogyan juthat hozzá ehhez a forráshoz.

Most lebontva az egyes tagországokra, ha még belefér az időbe, a tíz tagjelölt kapcsán elmondanék néhány speciális elemet. Szerbia a magyar elnökség alatt majdnem eljutott ahhoz, hogy megnyithassa a harmadik klasztert, végül azonban erre nem került sor. Tehát egy éve nem tudott előrelépni, nyilván tagállami egyetértés kellene, hogy továbbléphessünk, holott egyébként a reformok terén vannak előrelépések, elfogadtak több törvényt, így a választójogi jegyzékről, a médiáról, tehát a médiatörvényt elfogadták, és a médiatanács összetételéről is. Amit Szerbiával kapcsolatban a legtöbbször felhoznak a közös kül- és biztonságpolitika területén, hogy nem kellő mértékben azonosul az EU-s döntésekkel vagy hasonlóan azokhoz. Itt azt kell mondanunk, hogy amíg ilyen távoli perspektívát jelent a szerb tagság, addig érthető, hogy a szerb vezetés csak fokozatosan tud közeledni a CFSP-döntésekhez, és nem tudja feladni az egyéb érdekeit egy bizonytalan jövőbeli tagság érdekében. Ráadásul Szerbiában az elmúlt évben komoly társadalmi, belpolitikai konfliktusok is voltak, amelyek nehezítették az előrelépést. De a Bizottság már 2021 óta javasolja a klaszternyitást, tehát alkalmasnak ítéli Szerbiát arra, hogy előrébb lépjen. Úgyhogy magyar részről mindenképp nagyon határozottan támogatjuk azt, hogy Belgrád meg tudja nyitni a harmadik klasztert, és ennek érdekében egyébként egy EU-s szakértőt is telepítettünk Belgrádba nagykövetségi rangban, aki segíti a szerb kormány felkészülését az előrelépésre a csatlakozásnál.

Montenegró pillanatnyilag az éllovas, a legelőrehaladottabb állapotban lévő tagjelölt ország. Minden fejezetet megnyitott, hetet ideiglenesen lezárt, és ahogy mondtam, arra számít, hogy öt továbbit le tud zárni még idén. Kétoldalú nézeteltérései vannak Horvátországgal, ami megjelenik abban, hogy hogy tud előrelépni egyébként, de bízunk abban, hogy azokat a kétoldalú kérdéseket tudják rendezni, és Montenegró lehet egy pozitív példa a csatlakozásra, a bővítésre, amely az egész térségre pozitívan hathat majd a jövőben.

Albánia '23 végén kapott zöldutatót az első klaszter megvitatására. Szintén kétoldalú vitáik vannak, elsősorban Görögországgal. A magyar elnökség alatt megnyitottunk két klasztert, és november 17-én volt megint egy kormányközi konferencia, ahol az ötödik, az utolsó klasztert is megnyitották. Ez az erőforrásokról, a mezőgazdaságról, a kohéziós politikáról szól. Úgyhogy azt mondhatjuk, hogy Albánia tulajdonképpen az élbolyban van, talán második helyre lehet helyezni, de nagyon komoly haladást ért el az elmúlt néhány évben. '27-re tervezik a tárgyalászárást, ami ambiciózus, de megfelelő politikai akarat esetén lehetséges, reális időpont. Náluk is van két magyar szakértőnk, akik segítik a felkészülést.

Észak-Macedónia kapcsán Bulgária feltételeket fogalmazott meg a bolgár kisebbség elismerésével kapcsolatban. Ehhez az szükséges, hogy alkotmánymódosításra kerüljön sor, ami nem egy könnyű kérdés, belpolitikailag rendkívül érzékeny, hiszen identitáskérdésről van szó. Észak-Macedónia felkészültsége egyébként jó, neki az élbolyban kellene lennie a felkészültsége alapján, ez a kérdés azonban hátráltatja az előrelépést. Pont az elmúlt napokban újra megerősödött a vezető kormánypárt, a VMRO, hiszen megnyerték nagyon komolyan, jó eredménnyel a helyhatósági választásokat. Meglátjuk, hogy ennek van-e, lesz-e következménye a belső dinamikára, illetve arra, hogy közelebb tudnak-e kerülni egy esetleges alkotmánymódosításhoz. Észak-Macedónia korábban följánlotta azt, hogy feltételes alkotmánymódosítást hajt végre, magyarul meghozzák a döntést, de a hatálybalépést későbbre tolják, ugyanis nekik biztosítékra van szükségük ahhoz, hogy további ilyen, identitással, történelemmel kapcsolatos feltételek ne merüljenek fel a csatlakozási folyamatban. Mivel erre nincsen politikailag és jogilag sem biztosítékuk, ezért javasolták ezt a megoldást, hogy végrehajtják az alkotmánymódosítást, de csak a csatlakozás pillanatában lépne hatályba. Erre pillanatnyilag nincsen fogadókészség, tehát a folyamat stagnál. Meglátjuk. Mindenesetre mi nagyon támogatjuk őket, és ott is van EU-s nagykövetségi rangú szakértő-támogatásunk.

Bosznia-Hercegovina az egyik legbonyolultabb hely a Nyugat-Balkánon, politikailag is és az államszerkezetet tekintve is nagyon összetett az ország helyzete. Az elmúlt időben láttunk egy válságos időszakot, és abból most elmozdultunk egy konszolidáció felé. Dodik elnök visszalépett. Sor került az elnökválasztásra a hétvégén, és úgy néz ki, hogy az SNSD megnyerte ezt a választást. Mi abból indulunk ki, hogy a támogatásunk határozott marad egész Bosznia és Hercegovina felé, de azon belül a Republica Srpska és a föderáció felé is, és arra számítunk, hogy ebben a helyzetben most lehetőség lesz arra, hogy elfogadjanak további törvényeket, amelyek feltételei a továbblépésnek. Négy törvényből egyébként kettőt elfogadtak még Dodik idejében. Tehát amikor azzal vádolják a Republica Srpska-t, hogy EU-bővítés vagy csatlakozásellenes volt, akkor ez így objektíve nem állja meg a helyét, hiszen nem lehetett volna elfogadni azokat a szükséges törvényeket a Republica Srpska és Dodik elnök támogatása nélkül, de tovább kell lépni, és ebben minden támogatást megadunk az országnak. Szintén van szakértő-támogatásunk, és egy ponton eljön majd az a döntés is, hogy ki kell jelölni a főtárgyalót, ami nem egy egyszerű kérdés, hiszen valószínűleg ennek szerb nemzetiségűnek kéne lennie, de a népcsoportok közötti bizalmatlanság,

elsősorban bosnyák és szerb bizalmatlanság miatt egyelőre ez a döntés nem született meg. Enélkül viszont nem tudnak továbblépni, hiszen nincs tárgyalás főtárgyaló nélkül.

Koszovó van szintén nagyon speciális helyzetben. 2022-ben egyoldalúan benyújtotta a csatlakozási kérelmét. A Bizottság egyébként készen állna elvben arra, hogy kezdődjenek tárgyalások, de a Tanács érdemben nem foglalkozott a kérdéssel, részben azért, mert több EU-tagország nem ismeri el Koszovót szuverén államként, tehát ebben a helyzetben nehéz lenne tárgyalásokat kezdeni, és van egy belpolitikai holtpon, stagnálás is. Az új parlament nem tudta megszavazni a kormányt, úgyhogy most előrehozott választások lesznek december 28-án; meglátjuk, hogy utána lesz-e valamilyen kibontakozás, de valódi kibontakozásra nem nagyon lehet számítani addig, amíg a Belgrád-Pristina párbeszédben nincsen előrelépés, ott pedig pillanatnyilag nem látunk komoly politikai akaratot arra, hogy legyen.

Törökország: '18-ban felfüggesztették a csatlakozási tárgyalásokat Törökországgal. Nekünk érdekünk az, hogy a párbeszéd megújuljon. Az EU-intézmények egy lépcsőzetes, arányos és visszafordítható kapcsolatfejlesztésben gondolkodnak. Nekünk a „visszafordítható” nyilván nem tetszik, hiszen az nem érdeke sem az Európai Uniónak, sem Törökországnak, tehát a közös érdekeket kellene megnézni. Komoly akadály a ciprusi kérdés rendezetlensége. Nem véletlen az, hogy Törökország elutasította a Bizottság bővítési csomagjában róla megfogalmazott értékelést.

Moldováról beszéltünk, Ukrajnával együtt az élbolyba sorolják. Itt azért látunk egy igazságtalanságot, hiszen Moldova most össze van kapcsolva Ukrajnával, tehát az egyéni elbírálás elve ismét nem érvényesül, holott mi azt mondjuk, hogy ha Moldova teljesít, akkor előre kellene lépnie a folyamatban, és külön kéne választani Ukrajnától. Egyelőre a többség, úgy tűnik, ezt az elvet nem tartja be, és Moldovát szigorúan összekapcsolja az ukrán csatlakozási folyamattal.

Georgia, Grúzia helyzete szintén speciális, hiszen itt leállt a csatlakozási folyamat. Georgia önként bejelentette, hogy felfüggeszti ezt a folyamatot, de a felkészülést folytatja nemzeti szinten. Tárgyalások egy ideig nem lesznek. *(A hangosítás egy rövid ideig nem működik.)* A vízumkönnyítést részlegesen felfüggesztették. Egy ilyen negatív spirálba került az EU-Georgia-kapcsolat, ami magyar szempontból kedvezőtlen. Mi úgy látjuk, hogy a Bizottság és számos tagország beavatkozott Georgia belügyeibe, nem ismerték el a demokratikus választások eredményét, és ez komoly probléma. EU-s politikusok, külügyminiszterek vettek részt ellenzéki tüntetéseken Tbilisziben, ami, azt gondolom, nem egy megfelelő módja annak, hogy valódi kérdésekről valódi egyeztetést tudjunk folytatni egy partnerrel. Tehát ilyen szempontból hiányzik a valódi párbeszéd, és ez kedvezőtlen hatással van Georgiára, de magára a bővítés egészére is. Magyar részről egy integrációs szakértőt foglalkoztatunk Tbilisziben, aki segíti a grúzok, Georgia felkészülését, és bízunk abban, hogy ezeket a kérdéseket egy valódi egyeztetés során objektíven lehet majd kezelni a jövőben, és Georgiát vissza lehet hozni a csatlakozási folyamat aktív részébe.

Összefoglalva: az a kormány és Magyarország érdeke, hogy legyen előrelépés azon tagországok esetében, amelyek valóban teljesítményt mutatnak fel; a Nyugat-Balkán ne szoruljon háttérbe, hiszen nagyon régóta részt vesznek a folyamatban, és nagyon sok reformot hajtottak végre; és tartsák be a bővítés elveit. Tehát ne csak a lózungokat és a politikai kommunikációt halljuk, hanem valóban azokat az elveket, amelyeket lefektettünk, érvényesítsük is a gyakorlatban. Ukrajna esetében pedig azt várjuk el, hogy ne kapjon különleges bánásmódot, ne legyen gyorsított eljárás, hiszen ez szembemegy a bővítés elveivel, és szembemegy az Európai Unió és a tagországok érdekeivel is. Legyünk objektívek, legyünk konstruktívak, de azokat a feltételeket várjuk el. És amíg például a nemzeti kisebbségi jogok kérdését nem lehet rendezni vagy

nem lehet betenni a tárgyalás nyitó feltételei közé, addig Ukrajna ne nyisson meg egy klasztert sem.

Összességében ezek a legfontosabb elemek, elnök úr, tisztelt bizottság, amelyeket most látunk. Az, hogy a jövő év milyen dinamikát hoz, nyilván kérdéses. A ciprusi elnökségtől arra számítunk, hogy egy kiegyensúlyozott megközelítéssel fog a kérdéshez hozzáállni, de ez magában nem elég, szükségesek az EU-intézmények és a tagországok is ahhoz, hogy valóban előrelépést lehessen végrehajtani a bővítés kapcsán. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen államtitkár úrnak a tūpontos tájékoztatóját. Most személyesen és élőszóban is köszöntöm ismét bizottságunkban Lőcsei Lajos képviselő urat, ezt már a távollétében is megtettem, de akkor most így személyesen is, és jó munkát kívánok önnek a bizottságunkban!

Most a képviselőtársaimat illeti a szó, géppel tudnak kérni ehhez lehetőséget. *(Jelzésre:)* Elsőként Dudás Rőbert képviselő úr, alelnök úr kért szót. Parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

DUDÁS RŐBERT (Jobbik), a bizottság alelnőke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság és megjelent Vendégek! Mindenekelőtt szeretném megköszönni a széles körű tájékoztatót.

Amikor az EU bővítéspolitikájáról beszélünk, akkor, azt gondolom, egyben kijelenthetjük, hogy az EU hosszú távú jövőjéről is beszélünk. Egy rendkívül fontos pont és egy fontos folyamat, ezért is köszönöm külön, hogy minden csatlakozni szándékozó ország helyzetére röviden kitért. Azt gondolom, minden egyes ország megért volna - és talán a szakértők kíváncsiak is lettek volna - ennyi időt országonként, ugyanakkor erre nincs idő.

Amikor viszont a bővítéspolitikát szóba hozzuk, akkor általában azért Ukrajna szokott terítéken lenni, és ő kapja meg a reflektorfényt. Azt gondolom, részben rendkívül fontos, hogy beszéljünk az ukrán csatlakozásról, csatlakozási szándékról és annak körülményeiről, ugyanakkor viszont az EU bővítéspolitikája nem pusztán erről szól, még véletlenül sem, és nem is szabad, hogy erről szóljon.

Ezen gondolat mentén szeretném azt - csatlakozva az ön által elmondottakhoz - elmondani, hogy például egy szakmai folyamatot egy politikai vagy szolidaritási eljárás vagy gondolat nem írhat felül. Tehát amikor egy tizenkét éve a csatlakozási szándékát benyújtó, a tárgyalásokat folyamatosan folytató Szerbia - hogy csak egyet emeljek ki, de elképzelhető, hogy nem is kellene kiemelni, mert minden országról beszélni kellene, de nyilván nem fogok minden országról - csatlakozási szándéka is elég lassan halad, majd egyébként egy nyilvánvalóan az alapfeltételeket sem teljesítő Ukrajna céldátuma '28 vagy '30, bármelyik időpontot is említjük, én azt gondolom, nyugodtan mondhatjuk, hogy ez abszurd.

A Jobbik álláspontja ebben a kérdésben egyébként következetes és konzekvens, hiszen az Európai Parlamentben európai parlamenti képviselőink már 2014-ben sem szavazták meg azt a döntést, hogy egyébként induljon el egy társulási folyamat Ukrajnával kapcsolatban. Még egyszer mondom: politikai és morális kérdések, az együttérzés nem írhat felül egy szakmai folyamatot. Akkor is úgy gondoltuk, most is úgy gondoljuk, hogy egyébként amíg a korrupció elleni harc olyan szinten van - számos pontot lehetne említeni -, amilyen szinten, és nem javult; amikor a kisebbségi jogok, a magyar kisebbségi jogok is, de mondjuk úgy, hogy a kisebbségi jogok általánosságban véve is csorbulnak, és nem javultak azóta sem, 2014 után sem, sőt, addig szolidárisnak kell lenni egyébként, én azt gondolom, Ukrajnával az agresszorral szemben vívott

háborújában, ugyanakkor ez viszont a csatlakozási szándékot nem írhatja felül és nem hozhatja előrébb. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, alelnök úr. A következő felszólaló bizottságunk alapító elnöke, Hörcsik Richárd. Parancsoljon!

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Államtitkár Úr! Én is köszönöm a beszámolóját. Amikor a bővítésről beszélünk, úgy hiszem, itt az alkalom, hogy innen is megköszönjük Várhelyi Olivér, a korábbi bővítésért felelős magyar biztos kiváló munkáját, aki az elmúlt ciklusban az Unió bővítési fáradtsága, ahogy szoktuk nevezni, ellenére is motorja volt a nyugat-balkáni és a keleti bővítésnek is. Az ő munkája jól reprezentálta egyébként a magyar kormány bővítés érdekében tett erőfeszítéseit.

Dudás alelnök úr említette, hogy amikor a bővítésről beszélünk, akkor az Unió jövőjéről beszélünk. Valóban így van, de az Unió jövőjét tekintve számos bizonytalanság, ellentét vagy feszültség húzódik, ami homályossá teszi a biztos jövőt. Néhány ilyen szeretnék megfogalmazni. Az első örök kérdés az Unió jövőjét illetően a bővítés versus mélyítés. Melyik előbb? Az elmúlt időszakban gyakran hallottuk, hogy lassítani kell a bővítést, mert először mélyíteni kell az Uniót, az intézményrendszerét kell megerősíteni. Mi lesz akkor, ha nem iksz, hanem iksz plusz egy tagja lesz? Mindig a 2004-es bővítésre hivatkoztak, hogy lám, tíz ország csatlakozott, és az uniós rendszert, építményt valóban mélyíteni kell, mert csak akkor kezelhető igazán a bővítés.

De ha már bővítés, akkor a másik ellentét Nyugat-Balkán versus keleti bővítés. Itt látszik az, hogy mennyire elcsúszott az Unió, a Bizottság ítélőképessége a politikum felé a realitásoktól.

Ha már keleti bővítésről beszélünk, akkor meg a másik ellentét Ukrajna, Moldova versus Georgia. Hol az igazság? Ezeket a feszültségeket szemlélve én úgy hiszem, hogy az Unió elvesztette a bővítési hitelességét, azt is mondhatnám, hogy elvesztette a koppenhágai iránytűjét. Visszatekintve az elmúlt húsz évre, úgy hiszem, hogy meg kell kérdeznem államtitkár urat, van-e még értelme a koppenhágai kritériumoknak. Ne feledjük el, hogy ez egy olyan iránytű volt a bővítés tekintetében, ami nemcsak az Unió számára, hanem számunkra is működött 2002-3-4-ben, az azt megelőző csatlakozási évtizedben, hiszen az uniós tagság nemcsak egy belépést jelent, hanem komoly felkészülést is, ami az országgyűlésekre, törvényhatóságokra is tartozik és természetesen gazdasági tekintetben is. Úgy hiszem, hogy ez a hitelesség veszett el egy kicsit.

A másik hiányossága az Európai Bizottság mostani bővítéspolitikai közleményének, hogy hol van az anyagi háttere a bővítésnek, úgy szoktuk kérdezni, hogy ki fizeti a révést. Hiszen ez nemcsak az újonnan jelentkező tagállamokra ró terhet, hanem az Unió rendszerére is, hogy hogyan tudják felkészíteni az adott tagországot. Kérdezem államtitkár urat, hogyan látja az elkövetkezendő időszakban e dokumentum fényében, hogy lesz-e itt bővítés, vagy kevésbé Ukrajnát prioritizálva van-e még értelme Nyugat-Balkánról beszélni, hiszen az Európai Bizottság sokszor a politikumot veti be a bővítés lassítására, lásd például Törökország.

Végül, tisztelt elnök úr, itt kell megköszönnöm bizottságunk munkatársainak, Juhász Lászlónak és Tamás Csabának azt a munkát, amit az elmúlt évtizedben a bővítés szempontjából végeztek. Ne feledjük el, hogy a bővítésnek mindig van az illető törvényhozásokra vonatkozóan fontos feladata, az *acquis communautaire* alapján az adott tagjelölt ország törvényhozásának átalakítása, és ebben a munkában kiváló szolgálatot végeztek Albánia, Szerbia, Montenegró vagy Moldávia tekintetében. Az ő

munkájuknak köszönhetően nagyot lépett előre például Albánia, és a többit nem is sorolom. Ez is a hitelességünkhöz hozzátartozik, hogy Magyarország nemcsak mondja, hanem meg is teszi, főleg a nyugat-balkáni bővítés szempontjából, hogy valóban vegyük komolyan a bővítést. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő úr, és az elmondottakat is. A következő felszólaló pedig Hegedűs Barbara. Parancsoljon!

DR. HEGEDŰS BARBARA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Államtitkár Úr! Nagyon szépen köszönöm a beszámolóját. Azt gondolom, nagyon fontos az, hogy mi minden esetben, minden nemzetközi fórumon, amikor bővítésre kerül a sor, hangsúlyozzuk, hogy ennek valóban érdem alapokon és a partnerségen kell nyugodnia. Sajnos az elmúlt egy évben többször tapasztalhattuk azonban, hogy Ukrajna kérdése valóban elhomályosítja a többi ország csatlakozási folyamatát, és a különböző nyugat-balkáni delegációkkal, politikusokkal találkozáskor egyre inkább azt lehet tapasztalni, hogy a várakozást most már inkább felülírja a kiábrándultság érzése, kérdezik, hogy valójában hogyan lehetne visszatérni arra az útra, ami valóban az érdemalapú csatlakozási folyamatot jelenti.

Nekem azzal kapcsolatos kérdésem lenne államtitkár úrhoz, hogy az elmúlt fél évben a dán elnökség alatt is többször tapasztaltuk azt, akár a különböző sajtómegnyilvánulásokból, hogy a dán elnökség nyomást helyezett, próbált nyomást helyezni Magyarországra azért, hogy az első megnyitáshoz Ukrajna esetében járuljunk hozzá. Pont az a fejezet volt, amely a nemzeti kisebbségek vagy a korrupció kérdését is érintette, hiszen az volt az általános álláspont, hogy mi egyedül nem akarjuk a klaszter megnyitását, ezen kívül mindenki úgy gondolja, hogy Ukrajna már megfelelt annak, hogy elkezdhezzük ezt a fejezetet. Viszont az elmúlt két hétben a nemzetközi sajtót végigjárta Ukrajna korrupciós ügye, és göngyölítik fel, mert igazából európai uniós forrásokat érint. Az ukrán politikai elithez köthető korrupciós botrány látott napvilágot, és komoly energetikai támogatásokat érinthetnek ezek a pénzek.

Az lenne a kérdésem, hogy ezen viszonylatban - bár nyilván rövid időről beszélünk - várható-e az, hogy talán lesz a többi tagállam részéről is változás és az első klaszter megnyitásánál valóban belátják azt, hogy nem biztos, hogy elérkeztünk ehhez a pillanathoz. Lát-e erre változást, államtitkár úr, hogy talán a többi tagállammal is sikerül egy józan politikai eszmecserét folytatni ezen a területen? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Államtitkár Úr! Ön is említette, hogy a bővítéspolitika stratégiai kérdés, ugyanakkor tudjuk, hogy legutoljára, nem a most megelőző, hanem annak előtte lévő magyar elnökség idején történt olyan, hogy egy új tagállam lépett be az Európai Unióba. Ha egy stratégiai kérdés 14 év után sem hoz sikereket, akkor mi lehet az előrelépés módja? Hörcsik képviselő úrhoz hasonlóan szeretném idehozni a beszélgetésbe Várhelyi Olivért, aki egy jól átlátható elképzelés mentén igyekezett visszaadni az Európai Unió bővítési hitelességét azon tagjelölt országok számára is, akik hosszú ideje és nagyon komoly törekvéseket tettek abba az irányba, hogy megfeleljenek az elvárásoknak.

Államtitkár úr azt mondta, hogy Ukrajnának az áldozati státusza egy idealizált európai képet eredményezett, ugyanakkor itt is látható egy kettős mérce, hiszen ha Ukrajnának az áldozati státusza egy ilyen képet eredményez, akkor Georgiának az áldozati státusza vajon miért nem? Hiszen tudjuk azt, hogy Georgia területének egy része is megszállás alatt áll, és ennek ellenére próbálnak olyan törekvéseket tenni - mi is személyesen tapasztaltuk ezeket, akár a COSAC üléseire meghívott csatlakozásért felelős bizottsági elnök, aztán később kormányzati feladatokat ellátó hölgy

személyében is -, amelyek ahelyett, hogy támogatást kapnának, elutasítást kapnak. Ugyanakkor azon a választáson, amelyről államtitkár úr is említést tett, én választási megfigyelőként éppen ott voltam, és érdekesnek találtam, hogy aznap este a szervezett tüntetés nem valósult meg. Mindenki szépen hazament, mert azt mondta, hogy nincs is itt semmi látnivaló, egyértelműek az eredmények. És azt követően egy olyan választási rendszert próbáltak rossz színben feltüntetni, amelyről helyben láttuk, hogy egy működőképes rendszer volt. Tehát ezt a kettős mércét vajon fel lehet-e oldani? Illetve miért lehetséges az, hogy ha már Oroszország Ukrajna tekintetében agresszorként jelenik meg, akkor vajon Georgia tekintetében miért nem, és ez miért nem fokozza a bővítési esélyeit ennek a már a folyamatot megszüntető, de tagjelölt államnak? Államtitkár úr, parancsoljon, megadom a lehetőséget a válaszadásra.

Dr. Sztáray Péter András válaszai

DR. SZTÁRAY PÉTER ANDRÁS államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm, elnök úr. A kérdések egy része ugyanazt a problémakört járja körül, a szakmai és politikai megfontolásoknak az ellentétét.

Azt kell mondanom, hogy amikor Ukrajnáról úgy beszélnek, amit Dudás képviselő úr említett, hogy '28-as reális csatlakozás, az tényleg teljesen abszurd, és erre nem is fog sor kerülni. Tehát szerintem biztosak lehetünk ebben, és nemcsak azért, mert Magyarország ellenzi az első klaszter megnyitását, hanem azért, mert szemben a tagországok egy jelentős részének a hivatalos, publikus kommunikációjával, valójában nem értenek egyet ők sem azzal, hogy Ukrajna rövid időn belül EU-tagga váljon. Ugyanis tisztában vannak azzal, hogy ez milyen következményekkel járna az ő nemzeti érdekeikre, illetve az intézményeknek az egyensúlyára. De hallgatnak, mert most politikailag kedvezőbb számukra az, hogy mutassák a támogatást. Egyébként ezzel szerintem ukrán részről is tisztában vannak, de a kommunikáció nincs összhangban a realitásokkal, ezért még fontosabb az, hogy a magyar kormány bátran kiálljon amellett, hogy ha nem teljesítik a feltételeket, akkor nem lehet előrelépni. Ugyanis ha mi most elengedjük, később az a veszély áll fenn, hogy nem fogjuk tudni betenni a kisebbségekkel kapcsolatos feltételeinket, illetve az egyéb érdekeinkhez kapcsolódó feltételeket, mint például a kohéziós alapok, az agrárpiacok védelme, és a többi.

Úgyhogy egy komplex politikai játszma folyik, szakmai szempontokba bújtatott politikai szempontok merülnek fel, és ha megnézzük a bővítés történetét, akkor azért látjuk azt, hogy a kondicionalitást és a szakmai szempontokat a folyamat legvégén felülírja a politika. Tehát egy politikai döntés alapján születik meg az elhatározás arra, hogy újabb tag csatlakozhasson az Unióhoz. 2004-ben, ugye, tíz ország csatlakozott egyszerre. Senki nem gondolja azt, hogy ez a tíz ország azonos mértékű felkészültségi szinten volt, nem; hanem született egy politikai döntés, hogy többé-kevésbé felkészültek a tagjelölt országok, akkor egy geopolitikai megközelítéssel vonjuk be mind a tízet egyszerre, és ezzel egy komoly stabilitáskiterjesztést hajt végre az Európai Unió. Ez történt, de ez nem mentesít az alól, hogy egyébként meg kell felelni a feltételeknek is. A koppenhágai kritériumok egyébként hatályban vannak, de ezeknek az alkalmazása mindig egy kicsit - nem is kicsit - rugalmas volt, mindig az adott helyzet politikai feltételeitől is függött az, hogy a koppenhágai kritériumokat ki hogyan értelmezte, illetve hogy melyeket helyezett előtérbe és melyeket háttérbe. *(Barkóczy Balázs megérkezik.)*

Várhelyi Olivérre visszatérve, köszönöm, hogy többen is említették az ő szerepét, mi is úgy gondoljuk, hogy ő volt eddig talán az a bővítési és szomszédsági kapcsolatokkal foglalkozó biztos, aki a leginkább, legőszintebben és leghatározottabban elkötelezett volt valóban a bővítés mellett, és nem azzal foglalkozott, hogy a tagországok hogyan próbálják lassítani a folyamatokat, hanem

kidolgozott egy új bővítési mechanizmust, és mindent megtett azért, hogy minél több támogatást kapjanak az egyes tagjelöltek a felkészülés sikere érdekében.

Hogy a hitelességét elvesztette a bővítési intézmény vagy folyamat: azt gondolom, hogy részben ez igaz, valóban van egy hitelességi válság, hiszen, mondjuk, Montenegró vagy néhány másik ország esetében, azt gondolom, már az Uniónak el kellett volna ismernie azt, hogy felkészült a tagságra, és már meg kellett volna hozni azt a döntést, hogy csatlakozhasson. De azt gondolom, hogy bizakodhatunk is. Tehát a jövőt tekintve egy ponton eljön az a pillanat, amikor politikailag meglesz a konszenzus arra, hogy valamilyen szinten előrelépünk, és azt gondolom, hogy ez nem a keleti irányt fogja jelenteni, mert ott nagyon sok a teendő, és hosszú távon is kérdéses, hogy fel tud-e nőni Ukrajna azokhoz az elvárásokhoz, amelyeket az európai uniós tagság jelent.

Tehát hogy lesz-e bővítés: lesz; azt gondolom, hogy lesz. Ennek az időpontja kérdéses, és sajnos összefüggnek a dolgok. Ez összefügg azzal is, hogy Ukrajnában a háborút meg lehet-e állítani, és ez milyen fejlődési folyamatokat indít el; lesz-e kellő politikai figyelem és elkötelezettség a tagországok részéről arra, hogy valóban a Nyugat-Balkán esetében döntő lépéseket tegyenek. A másik eleme ennek: minél később kerül sor ezekre a döntésekre, a társadalmi kiábrándultság annál nagyobb lesz - az, amit Hegedűs képviselő asszony vetett fel -, és ez nagyon veszélyes, hiszen eleve van egy vákuum a Nyugat-Balkánon, egy politikai vákuum, amire külső erők próbálnak betüremkedni és átvenni a befolyárolást. Ez egyébként az EU-nak az érdekeivel adott esetben ellentétes is lehet. És közben, mivel nincsenek valódi perspektívát jelentő döntések, mindig egyre távolabb kerül a bővítés vagy a csatlakozás, ezért a tagjelölt országok társadalmában mérhetően jelentkezik az, hogy kiábrándultak és nem bíznak a folyamatban. És ez hitelességi probléma. Amennyiben így van, ennek hatása lesz az adott országnak a politikai döntéseire, tehát van egy visszacsatolás is rögtön, és adott esetben ez még tovább fogja lassítani a folyamatot. Úgyhogy ez nagyon-nagyon bonyolult.

Ráadásul az Európai Unióban folyik egy vita arról, hogy szükségesek-e belső reformok ahhoz, hogy a következő bővítési döntéseket meg lehessen hozni, csak itt is van egy halvány gyanúnk, méghozzá az, hogy ez megint egy kifogás, hogy az Európai Uniónak belső reformokat kell végrehajtania, mert enélkül nem lehet bővíteni. Milyen belső reformokat javasolnak azok, akik a belső reformokat szorgalmazzák? Olyanokat, amelyek az integráció mélyítését szorgalmaznák; olyanokat, amelyek a tagországok és a nemzetállamok mint tagországok befolyását csökkentenék, tehát nem egy jó irányba megy. Ez jelenti konkrétan a konszenzusos döntéshozataltól való elmozdulást több minőségi többségi döntéshez, ami nyilván a tagországoknak a nemzeti érdekeit sértheti, vagy például a biztosok számának a lecsökkentése, ami azt eredményezné, hogy nem lenne minden tagországnak európai biztos, ami nyilvánvalóan megint egy befolyáscsökkenést jelent egy nemzetállam számára.

Tehát egy sor olyan veszélyes tendencia van itt, amit ki kell védeni, viszont azt nem hagyhatjuk, hogy ennek fejében azt mondják, hogy aki a belső reformokat lassítja, az igazából bővítésellenes. És itt van egy fő veszély, ezt kell megértetni - egyébként ezt értik is a jelölt országok, ezt meg kell értetni -, hogy nem így függ össze a kettő. Igenis ki lehetne bővíteni az Uniót már most is, ha lenne rá politikai szándék, de ezt sokan lassítják, és ezért nem kerül sor rá.

Úgyhogy nagyon összetett folyamat közepén vagyunk, és az olyan jelenségek, mint ahogy például reagáltak arra a legutóbbi korrupciós botrányra Ukrajnában, szintén azt mutatják, hogy a politikai megfontolások azért mindent felülírnak. Ennek egy kijózanító eseménysorozatnak kellett volna lennie. Erre mit látunk? A kommunikációban arra helyezik a hangsúlyt, hogy Ukrajna előrelépését jelenti és

fejlődését mutatja, hogy ilyen jól tudott kezelni egy korrupciós problémát, ami nyilvánvalóan kiforgatása a helyzetnek, hiszen a korrupció átszövi az egész országot, és egy strukturális problémát jelent. Azért, mert most véletlenül éppen kiderült valami és két embert emiatt elbocsátottak, az nem jelenti azt, hogy ez a probléma kezelve van, de azok, akik most gyorsítani akarják, látszólag legalábbis, az ukrán csatlakozási folyamatot, erre helyezik a hangsúlyt. Úgyhogy résen kell lenni, és nagyon figyelni kell a magyar kormánynak is arra, hogy ezekben az eljárásokban, ezekben a folyamatokban semmiképp se születhessen olyan döntés, amely félreviszi a bővítés hitelességét, és ami gyengíti a Nyugat-Balkán esélyeit.

Végül Grúzia, Georgia. Náluk miért nem számít az áldozati szerep? Hát, azért nem számít náluk az áldozati szerep, mert Georgia egy más testtartást vett fel a bővítési folyamatban, mint a többi ország. Azt tudni kell, hogy minden csatlakozási folyamatban lévő tagjelölt ország egy kiszolgáltatott, sérülékeny helyzetben van, hiszen az EU-s intézmények, illetve a tagországok egy sor olyan dolgot várhatnak el tőlük feltételként, amelyek nem feltétlenül állnak érdekében az adott tagjelölt országnak, tehát ütköznek a nemzeti érdekeikkel. Viszont a bővítés érdekében kénytelenek olyan döntéseket hozni, amelyek során engednek a szuverenitásukban, engednek a nemzeti érdekeik képviseletében. Tbiliszi, vagy Georgia egy olyan kormánnyal bír, amelyik szuverenista külpolitikát folytat, és nem hagyja, hogy beavatkozzanak a belügyeibe, ez pedig ellentétbe került az EU-s intézmények, illetve a tagországok egy részének elvárásaival. Itt van tehát az ellentét. Ettől kezdve nem érdekes, hogy Georgia is áldozat, hiszen a területének egy jelentős része fölött nem tud joghatóságot gyakorolni, hanem innentől kezdve az számít, hogy le kell törni ennek az adott kormánynak az akaratát, vissza kell szorítani a nemzeti érdek érvényesítését, és akkor léphet majd előre a tagsági folyamatban.

Éppen ezért a magyar kormány álláspontja az, hogy nem ez a helyes hozzáállás. Nem az a helyes hozzáállás, hogy az EU-s országok politikusai kormányellenes tüntetéseken vesznek részt, hanem az, hogy valódi párbeszédet folytatunk ezzel az országgal a jobb megértés és a közös megoldások érdekében. Akkor lehet majd előrelépni. Csak egyelőre, azt kell mondanom, a Bizottság, az Európai Külügyi Szolgálat és a tagországok túlnyomó része nem ilyen megközelítést alkalmaz. Az az érdekük, hogy Georgia ne tudja a nemzeti érdekeit megvédeni, hanem minél inkább hasonuljon a mainstreamhez, és áldozza fel ezeket az érdekeket a csatlakozás oltárán. Köszönöm szépen, így foglaltam volna össze.

ELNÖK: Ahogyan én is köszönöm államtitkár úrnak. Nagyon tartalmas megbeszélés volt. Azt szeretném még kérni a bizottság tagjaitól is, hogy a szokásainknak megfelelően a teremnek abban a sarkában csináljunk egy közös képet államtitkár úrral, és hogy könnyebb legyen az életünk, a miniszter urat, következő napirendi pontunk előadóját is majd arra kérjük, hogy a képet csináljuk meg, és azt követően folytatjuk a második és harmadik napirendi pontokkal. Köszönöm szépen.

(Szünet: 10.03-10.12)

Dr. Bóka János európai uniós ügyekért felelős miniszter éves meghallgatása

(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 41. §-a alapján)

Tájékoztató az Európai Tanács 2025. októberi üléseiről

(Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 69. § (1) bekezdése alapján)

TESSELY ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Bizottsági ülésünket folytatjuk. Köszöntöm nagy tisztelettel, szeretettel miniszter urat, államtitkár urakat. Miniszter urat a tavaszi félévben több alkalommal is előterjesztőként személyesen üdvözölhettük az Európai Ügyek Bizottságában.

Éves meghallgatás lévén, az elmúlt évből számos kérdést kiemelhetnénk. Én a 7. cikk szerinti eljárás újabb eltelt éve felől érdeklődnék, különösen Tineke Strik tegnapi európai parlamenti színjátékát követően. Csak emlékeztetném a bizottságot, hogy a legújabb magyarországi jelentéstevő 2025. április 15-én járt a bizottságunkban. Az azt megelőző napokban kinyilatkoztatta egyedüli életcélját, hogy tönkretegy Magyarországot. Igaz, hogy a beszélgetésünk talán nem ebben a stílusban zajlott, de ahogy tapasztalhattuk tegnap, ő mégis ezeket a következtetéseket vonta le. De hasonlóan fontos a következő uniós többéves pénzügyi keret, Ukrajna kapcsán a felmerült gyorsított pályás EU-csatlakozás és a további pénzügyi támogatások igénye is.

Figyelemmel arra, hogy az Európai Tanács októberi ülései szorosan összefüngenek e meghallgatással, javasoltam a napirend elfogadásánál, hogy a két napirendi pontot együttesen tárgyalja a bizottságunk. Ennek megfelelően adom át a szót tisztelt miniszter úrnak. Parancsoljon, önt illeti a szó.

Dr. Bóka János tájékoztatója

DR. BÓKA JÁNOS európai uniós ügyekért felelős miniszter: Köszönöm szépen. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Kérem, engedjék meg, hogy beszámoljak az elmúlt egy évnek az Európai Unió működése és jövője szempontjából nagy jelentőségű fejleményeiről, és ezt tegyem úgy, hogy összekötöm az Európai Tanács legutóbbi ülésének a napirendjével, ahol természetesen számos olyan kérdésről egyeztettek a vezetők, amelyek az Európai Unió jövője szempontjából stratégiai jelentőségű kérdésnek minősülnek.

Ha az Európai Uniónak a jelenlegi állapotát kellene leírnom, akkor azt mondanám, hogy az Európai Unió - politikatudományi szakkifejezéssel élve - polikrízisben van. Ez a polikrízis egy olyan állapot, amikor egymásra rétegződő, egymással párhuzamosan futó válságok határozzák meg egy intézménynek a működését, és ezek a válságok ráadásul egymást erősítik. Ilyen válság az Európai Uniónak a biztonsági válsága, ami egyrészt az Európai Uniónak az orosz-ukrán háborúval, illetve Ukrajnával kapcsolatos elhibázott stratégiájával és politikájával magyarázható, másrészt pedig az európai biztonság- és védelempolitika és az európai védelmi képességek súlyos hiányosságaival.

Az Európai Unió gazdasági válságban is van, ami egyrészt versenyképességi válságot jelent, másrészt pedig kereskedelempolitikai krízist. Ezek jelentős részben az Európai Unió elhibázott politikáival hozhatók összefüggésbe.

Az Európai Unió egy költségvetési válsággal is szembesül. Ezt a költségvetési válságot nagyon jól megmutatja, megvilágítja az elkövetkező hétéves költségvetési kerettervvel kapcsolatos tárgyalások állása, ami mutatja azokat a hiányosságokat, illetve azokat a döntési pontokat, amelyek az Európai Unió gazdálkodásával és költségvetésével kapcsolatban felmerülnek.

Az Európai Unió továbbra is migrációs válságban van. A migrációs válság kezelésére tett uniós javaslatok pedig ezt a válságot mélyítik, súlyosbítják.

Mindennek a következménye, részben pedig eredője az, hogy az Európai Unió intézményi válságban is van. Ez jelent egyrészt politikai vezetési válságot, másrészt pedig az Európai Unió intézményi egyensúlyának a megbomlását, illetve az Európai Unió és a tagállamok közötti hatáskörelosztási rendszernek a diszfunkcióit.

Az a szomorú, hogy az Európai Unió elmúlt egy évét be tudom önöknek mutatni ezeken a válságokon keresztül. Az Európai Unió elmúlt egy éve az Európai Unió polikrízisének a története. Haladnék ennek megfelelően sorban.

Az Európai Unió biztonsági válságának legfontosabb eleme az, hogy az Európai Unió az orosz-ukrán háború kitörésétől kezdődően hibás stratégiai döntéseket hozott, és ezeknek a stratégiai döntéseknek a felülvizsgálata azóta sem történt meg. Az Európai Unió a kezdetektől fogva az orosz-ukrán háború kiterjesztésében és eszkalációjában volt érdekelt, és nem tett érdemi lépéseket azért, hogy ebbe a konfliktusba az Európai Unió és annak tagállamai ne sodródjanak bele. Az Európai Unió kezdetektől fogva a kilépési vagy exit stratégia teljes hiányával dolgozott. Önálló stratégiai célkitűzések az orosz-ukrán háborúval kapcsolatban nem jelentek meg, inkább az a délibábos elképzelés, hogy az orosz gazdasági összeomlás európai uniós intézkedésekkel elősegíthető, és ennek eredményeképpen Ukrajna teljes katonai győzelmet arathat a csatatéren - ezeket én nem nevezném stratégiának, ezek inkább vágyálmok, és az elmúlt évek bebizonyították, hogy ez a stratégia nem fog eredményre vezetni.

Az Európai Unió több alkalommal változtathatott volna ezen a stratégián; változtathatott volna ezen a stratégián az amerikai elnökválasztás eredményének ismeretében; változtathatott volna akkor, amikor az új amerikai elnök hivatalba lépett; változtathatott volna akkor, amikor megkezdődtek a közvetlen tárgyalások az Egyesült Államok és Oroszország között; változtathatott volna akkor, amikor napvilágra kerültek az első elképzelések arról, hogy mikor és hol kerülhet sor egy olyan közvetlen egyeztetésre, ami akár a háború lezárását is jelentheti; és változtathatott volna akkor, amikor az Egyesült Államok elnöki adminisztrációja újabb kezdeményezéssel élt a háború lezárása érdekében. De ez nem történt meg. Úgy gondolom, hogy ez az Európai Uniónak és az európai intézményeknek egy történelmi tévedése. Ennek a konfliktusnak nincs megoldása a csatatéren, ennek a konfliktusnak kizárólag diplomáciai megoldása lehetséges. Ennek a diplomáciai megoldásnak az érdekében kellene dolgozniuk az európai intézményeknek, ami szükségessé teszi azt, hogy közvetlen kommunikációs, diplomáciai csatornák nyíljanak valamennyi résztvevővel. Az európai intézmények erre jelen állás szerint nem hajlandóak.

Az ukránkérdés kapcsán két olyan terület van, ahol az Európai Unióban aktuálisan politikai viták zajlanak. Az egyik Ukrajna európai uniós finanszírozásának kérdése, a másik pedig Ukrajna európai uniós tagsága. Az ukrán finanszírozás tekintetében látni kell, hogy az Európai Unió a háború kitörése óta mintegy 180 milliárd euróval támogatta Ukrajnát. Ez nagyságrendileg az Európai Unió teljes egyéves költségvetésének felel meg. A rendelkezésre álló információk alapján Ukrajna finanszírozása a jövő év elejéig, jövő év tavaszáig biztosított. Ha a finanszírozással kapcsolatban további döntések nem születnek, akkor az ukrán háborús erőfeszítések, illetve az ukrán állam fenntartása anyagilag nem biztosított.

A támogatás kérdése összefonódik a Nemzetközi Valutaalap Ukrajna számára nyújtott támogatásával is. E támogatás folytatásának előfeltétele az, hogy az Európai Unió, illetve más nemzetközi donorok Ukrajnával valamilyen módon megállapodásra jutnak-e a további finanszírozás tekintetében. A rendelkezésünkre álló információk szerint Ukrajnának az elkövetkező két évben - tehát két évről beszélünk - legalább 145 milliárd eurónyi pluszforrásra van szüksége, amely forrás az ukrán állam

működőképességének fenntartásához szükséges. Az Európai Bizottság erre vonatkozóan egy opciós papírt tett le az asztalra, amely opciós papír három lehetőséget vázol fel az ukrán finanszírozás biztosítására. Ezek közül az egyik lehetőség a közös hitelfelvétel valamilyen uniós vagy tagállami garanciával biztosítva. A másik lehetőség a befagyasztott orosz vagyon felhasználása valamilyen módon, amivel kapcsolatban számos jogi és politikai kérdés felmerült, amelyekre hónapok óta nem kapnak megfelelő választ a tagállamok vezetői. A harmadik pedig az, hogy a tagállamok maguk biztosítanak vagy közösen, vagy kétoldalú megállapodások alapján anyagi forrásokat Ukrajna számára.

Az Európai Tanács legutóbbi ülése októberben ezzel a javaslattal kapcsolatban politikai konszenzusra nem jutott. Ezek a tárgyalások tovább folytatódnak, és nagy valószínűséggel a decemberi európai tanácsi ülésen is napirenden szerepelnek. A magyar kormány álláspontja ezzel kapcsolatban az, hogy nem tudunk támogatni olyan megoldást, amely Magyarország, a magyar költségvetés és a magyar emberek számára további anyagi kötelezettséget vagy jogi felelősségvállalást jelentene. Arra is szeretném felhívni a figyelmet, hogy a befagyasztott orosz vagyon kérdése szemmel láthatólag a jelenleg amerikai közvetítéssel zajló tárgyalásoknak is eleme, ezért úgy gondolom, nem szerencsés, ha az európai intézmények és az Európai Unió tagállamai olyan intézkedéseket hoznak, amelyek ennek a tárgyalásnak a rugalmasságát, a tárgyaló felek mozgásterét behatárolják. Semmiképpen sem kellene olyan döntést hozni, amely egy esetleges megállapodást megnehezít, vagy akár megghiúsít. Általában véve is az a helyzet, hogy jelenleg egyetlen olyan béketerp van az asztalon, amely komolyan vehető. Ez Trump elnök úr béketerp. Az Európai Uniónak ezt a béketerpet teljes mértékben és feltétlenül támogatnia kellene, annak megvalósításában közreműködni, nem pedig azt kisiklatni vagy aláásni, mint ahogy azt az elmúlt napokban szinte ösztönszerűen az európai intézmények és egyes tagállamok részéről láthattuk.

Az orosz-ukrán háború kontextusában jelentkezik Ukrajna európai uniós tagsága is. Ez az eddigi bővítési gyakorlatot követve egy geopolitikai vagy aktuálpolitikai kérdéssé vált. Ukrajna európai uniós tagsága kizárólag ebben a kontextusban értelmezhető, hiszen az eljárás sem felel meg azoknak a szabályoknak és alapelveknek, amelyeket eddig az Európai Unió bővítése során alkalmaztunk, illetve teljesen nyilvánvaló, hogy Ukrajna európai uniós tagságának alapvető feltételei, az alapvető peremfeltételei sem adóttak. Egyesek, és ez az ukrán állam jelenlegi vezetésére is igaz, az európai uniós tagságot valamifajta biztonsági garanciaként értelmezik. Ez az Európai Unió működésének, az Európai Unió lényegének a teljes félreértése. Egy európai uniós tagságot nem lehet biztonsági garanciaként, ennek elemeként értelmezni, ezért a magyar kormány az ezzel kapcsolatos felvetéseket eddig is elutasította és ezután is el fogja utasítani. Nekünk alapvető stratégiai fenntartásaink vannak Ukrajna európai uniós tagságával kapcsolatban. A magyar kormánynak továbbra is az az álláspontja, hogy az Európai Uniónak Ukrajnával stratégiai együttműködést kell kialakítani, de ez a stratégiai együttműködés nem eredményezhet és nem vezethet Ukrajna európai uniós tagságához.

A biztonsági válság másik eleme az európai biztonság- és védelempolitika, illetve az európai védelem diszfunkcióiban keresendő. Abban egyetértünk és a tagállamok között konszenzus van, hogy az Európai Uniónak nagyobb felelősséget kell vállalnia a saját biztonságáért és a saját védelméért. A biztonság- és védelempolitika azonban kizárólagos tagállami hatáskör annak a szuverenitás legbelső magját érintő részeiben, az európai szintű együttműködés pedig alapvetően a kormányközi együttműködés elveire épül. Úgy gondoljuk, hogy ezeknek az alapelveknek változatlanul kell érvényesülniük az elkövetkező időszakban is. A tagállamoknak kell vezető szerepet

játszani az európai biztonság- és védelempolitika alakításában, az intézményrendszert is ennek megfelelően kell kiépíteni és megvalósítani.

Az utóbbi hónapokban láttunk kezdeményezéseket a Bizottság részéről, amelyek ezeket az alapelveket felülírnák vagy átalakítanák. Ennek eklatáns példája volt az európai védelmi szemeszterrel kapcsolatos bizottsági javaslat, amely az európai szemeszterhez hasonlóan egy új tagállami koordinációs mechanizmust hozott volna létre a biztonság- és védelempolitika területén is. Ez erős tagállami ellenállásba ütközött, így ennek egy felvizezett változatát láthattuk a Bizottság 2030-as védelmi készülségi tervében, de ez a védelmi készülségi terv is számos aggályt vet fel. Nem teljesen világos számunkra, hogy egész pontosan mire akarja a Bizottság 2030-ra felkészíteni az Európai Uniót, és milyen feladatot vagy hatáskört látott magának az Európai Unió tagállamainak a hatáskörén túlmenően.

Mi szeretnénk, hogy az európai biztonság- és védelempolitika alakításában a tagállami részvétellel működő Tanács játsszon meghatározó szerepet, és támogatjuk egy olyan új védelmi tanácsi formáció kialakítását, amelynek elnöklését a mindenkori soros elnökség, tehát nem a kül- és biztonságpolitikai főképviselő látja el.

Ahol viszont látunk feladatot az Európai Unió számára, az az európai védelmi ipar fejlesztése. Az európai védelmi ipar fejlesztései, illetve a védelmi beszerzések alapvetően tagállami finanszírozásban történtek eddig és ezután is, ehhez a tagállami költségvetési rugalmasságot meg kell tartani és meg kell erősíteni. Ezért mi támogatjuk a stabilitási és növekedési paktum szabályainak módosítását, ami ezeket a rugalmasságokat egyrészt kiterjesztené, másrészt pedig a rendes szabályok részévé tenné, és támogatjuk azt is, hogy bizonyos feltételek mellett a védelmi beruházások ne számítsanak bele az államadósságba, illetve a deficit számításba a jövőre nézve.

A Bizottság tett olyan kezdeményezéseket is, amelyek bizonyos uniós alapok vagy források átirányítását teszik lehetővé védelmi kiadások finanszírozására. Mi itt óvatos megközelítést javaslunk. Természetesen a tagállami mozgástér növelését mindig támogatjuk az uniós források felhasználása tekintetében, de azt nem szeretnénk, hogy ez a megközelítés a kohéziós politikát aláássa, mert annak lényegét, illetve forrásait kérdőjelezné meg. A legnagyobb finanszírozási eszköz, amely a védelmi ipari fejlesztésekre jelenleg a tagállamok részére rendelkezésre áll, a SAFE nevet viselő hitelcsomag, mely hitelcsomagból Magyarország mintegy 16,2 milliárd eurónyi védelmi ipari fejlesztésre felhasználható hitelforráshoz jut. Az ezzel kapcsolatos tervek benyújtási határideje november 30-a, ezen dolgozik a magyar kormány.

A biztonsági válságon túlmenően az Európai Unió gazdasági válságban is van, mely gazdasági válságnak van egy versenyképességi, illetve van egy kereskedelempolitikai lába. A versenyképesség az előző évi magyar uniós elnökségnek a központi célkitűzése volt, és e versenyképességi célkitűzéseket a budapesti nyilatkozatban sikerült összegezni, ami az európai vezetők által konszenzusos módon elfogadott nyilatkozat - ennek a végrehajtása tekintetében súlyos hiányosságok vannak továbbra is.

Az Európai Unió alapvetően három területen aktív a versenyképesség elősegítése érdekében: az uniós szabályok egyszerűsítése, az uniós energiapolitika, illetve az uniós klímapolitika és az iparpolitika összehangolása területén. Az egyszerűsítésnél egy elvi kérdés van az asztalon, hogy egyszerűsítésről vagy deregulációról beszélünk. Megítélésem szerint az egyszerűsítés önmagában nem lesz alkalmas az Európai Unió versenyképességének helyreállítására, bizonyos területeken deregulációra van szükség, ez a dereguláció azonban politikailag számos területen szenzitív, ezért elővigyázatosan kell eljárni, de úgy, hogy a versenyképességi célkitűzéseket természetesen ne veszítsük szem elől.

A dereguláció tekintetében zajlik jogalkotási tevékenység, jelenleg hat jogszabálycsomag van tárgyalás alatt. Ezek a vállalatokat érintő fenntarthatósági, jelentéstételi kötelezettségeket, beruházások finanszírozását, a KAP végrehajtását, védelmi ipari projekteket, illetve a vegyi anyagokra vonatkozó szabályozást jelentenek.

A múlt héten mutatták be az adatvédelmet, a mesterséges intelligenciát is magába foglaló csomagot. Az év végéig három további csomag megjelenése várható: a gépjárműipart, a környezetvédelmet, valamint az élelmiszer-biztonságot illetően, 2026-ban pedig egy adózást és egy energiát érintő csomag benyújtása is tervezett.

Az Európai Parlament teljes együttműködésére van szükség ahhoz, hogy a rendes jogalkotási eljárásba tartozó dossziék tekintetében intézményi megállapodás szülessen. Az eddigi tapasztalat az, hogy az Európai Parlament ennek az egyszerűsítési versenyképességi agendának nem tulajdonít akkora jelentőséget, mint a Tanács. Bár vannak biztató jelek az utóbbi időszakból, amikor egy új politikai többség, egy jobboldali politikai többség együttműködésével az egyszerűsítési agendának egy sokkal ambiciózusabb változatát sikerült az Európai Parlamentben elfogadtatni, bízom benne, hogy ez a többség a jövőben is képes lesz az egyszerűségi agendát az Európai Parlamenten keresztül navigálni.

Az energia tekintetében szeretném hangsúlyozni, hogy az Európai Unió versenyképességi akadályai közül a magas energiaárak azok, amelyek a legjelentősebbek. Az európai vállalkozások ma kétszer-háromszor annyit fizetnek a villamos energiáért, négyszer-ötször annyit fizetnek a földgázért, mint amerikai versenytársaik, különösen abban az időszakban, amikor az innovatív szektorok különösen energiaintenzívnek minősülnek, ebben a kontextusban ez helyrehozhatatlan versenyképességi akadályt jelent. A magas energiaárak kialakulásához jelentős részben az Európai Unió egyes politikái is hozzájárultak, és sajnos látunk kezdeményezéseket olyan döntésekre, amelyek ezt a versenyhátrányt tovább növelnék. Ilyen például a REPowerEU-rendelet, ami indokolatlanul és észszerőtlenül rövid idő alatt választaná le az Európai Uniót az orosz fosszilis energiahordozókról. Ennek a gazdasági következményeit az IMF részletesen elemezte: az IMF számai szerint ez a GDP 4 százalékának megfelelő gazdasági kárt okozna Magyarország számára, ami nyilvánvalóan recessziót eredményezne. Az ezzel kapcsolatos intézményi egyeztetések még zajlanak.

Azt szeretném megjegyezni, hogy az amerikai közvetítéssel zajló tárgyalások Oroszországgal és Ukrajnával az orosz gazdasági reintegrációt is célozzák. Ennek a fényében a REPowerEU-csomagot is olyan csomagnak látom, ahol nem indokolt jogalkotói előrelépést tenni mindaddig, amíg az orosz-ukrán megállapodásnak a körvonalai nem látszanak, és amiből meg tudjuk állapítani azt, hogy az orosz fosszilis energiahordozóknak, illetve általában véve az orosz gazdaságnak a reintegrációja miként fog a jövőben megtörténni.

A harmadik eleme a versenyképességnek a zöldpolitika és az iparpolitika megfelelő összehangolása. E tekintetben azt látjuk, hogy a Bizottság továbbra is irreális klímacélokat fogalmaz meg. A Bizottság azt javasolta, hogy 2040-re a '90-es benchmarkhoz képest 90 százalékkal csökkentsük az üvegházhatású gázok kibocsátását. Ezzel a javaslattal szemben sikerült bizonyos könnyítéseket elérni egy Magyarország részvételével is működő koalíció révén, az eredmény azonban továbbra is olyan, ami az európai versenyképesség helyreállítását nem teszi lehetővé, ezért ezt Magyarország a nap végén nem tudta támogatni. Támogatunk minden olyan törekvést, ami a kibocsátási kvótarendszer bevezetésének az elhalasztására vagy annak felszámolására irányul, különösen arra tekintettel, hogy a nagy kibocsátók, így az Egyesült Államok és Kína, hasonló rendszert nem működtetnek.

Szeretném jelezni, hogy ez az álláspontunk a klímaváltozással szembeni küzdelmet és az azzal kapcsolatos magyar elköteleződést nem érinti. Magyarországon jelenleg az 1990-es benchmarkhoz képest 48 százalékkal csökkentettük az üvegházhatású gázok kibocsátását - ez lényegesen magasabb, mint az európai uniós átlag. Azok a tagállamok, amelyek a legharcosabban küzdenek az ambiciózus klímacélokért, lényegesen kisebb eredményt tudnak felmutatni, sőt vannak olyanok közülük, amelyek effektíve '90-hez képest növelték az üvegházhatású gázok kibocsátását, de ez nem tartja őket vissza attól, hogy ambiciózus klímacélokat fogalmazzanak meg - ezek szerint valaki más számára. Egyébként az üvegházhatású gázok kibocsátása globálisan is nőtt az elmúlt évben, ami azt jelenti, hogy önmagában véve az Európai Uniónak a klímátörekvései nem alkalmasak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére.

A gazdasági válság kereskedelempolitikai lába az Egyesült Államok, a Mercosur, illetve az Ukrajnával megkötött és jelenleg hatályos mély és átfogó szabadkereskedelmi megállapodás körül csomósodott ki. Az európai intézmények az Egyesült Államokkal az idén komoly tárgyalásokat folytattak egy olyan kereskedelempolitikai rendszer kialakításában, ami az amerikai szempontokat jobban figyelembe veszi. Ezek a megállapodások, amelyeknek a végrehajtása még jelenleg is zajlik, a mi megítélésünk szerint az Európai Unió számára egyértelműen kedvezőtlenek. A megállapodásnak az a lényege, hogy a legtöbb amerikai ipari termék vámmentesen hozható be az Unióba, míg az uniós exportot a legtöbb esetben 15 százalékos általános vám terheli. Emellett továbbra is vannak nyitott kérdések, például az acél- és az alumíniumipar tekintetében, illetve az Egyesült Államok a megállapodás részévé teszi az adózást, valamint a digitális piacok európai szabályozását is.

A Mercosur-megállapodás tekintetében, úgy tűnik, a tárgyalások a célegyenesbe érkeztek, ennek az eredményével ugyancsak elégedetlenek vagyunk. A magyar mezőgazdaságra és általában véve az európai mezőgazdaságra nehezedő nyomás erősödni fog, különösen a baromfihús, marhahús, méz és kukorica esetében, amelyek magyar szempontból érzékenynek minősülnek. A tervezett védintézkedések a megítélésünk szerint elégtelenek, az ipari export számára kínált előnyök pedig elmaradnak az eredeti ígéretektől. Ami számunkra fontos lett volna, az elektromos autókra vonatkozó vámok és korlátozások kivezetése - ezek a jelenlegi állás szerint 18 év alatt kellene hogy bekövetkezzenek, ami egy olyan innovatív szektorban, mint az elektromosautó-gyártás, nyilván értelmezhetetlenül hosszú időszak.

De talán még rosszabb a helyzet az Ukrajnával megkötött és működő szabadkereskedelmi megállapodás tekintetében - ennek a felülvizsgálata történt meg az idén. Mi az együtt gondolkodó országokkal, Lengyelországgal, Romániával, Bulgáriával, Szlovákiával közösen arra kértük a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a kvótamennyiségeket az érzékeny mezőgazdasági termékek esetében - itt a búzáról, kukoricáról, cukorról, mézről, tojásról van szó. Ennek ellenére a Bizottság az eredeti társulási megállapodásban szereplő értékekhez képest az összes kvótát megemelte vagy egyenesen eltörölte, és még olyan védintézkedési rendszer kialakítására sem mutatott hajlandóságot, amit egyébként a Mercosur-megállapodással kapcsolatban ő maga javasolt. Ezért Magyarország továbbra is fenntartja azokat a kétoldalú korlátozásokat, amelyek szükségesek a magyar mezőgazdaság védelme érdekében.

Ha megengedik, néhány szót szólnék a zajló hétéves költségvetési tárgyalásokról. A Bizottság júliusban tette közzé az első javaslatcsomagját, és a javaslat a december 18-19-ei Európai Tanács napirendjén is szerepel. Magyarországnak alapvető fenntartásai vannak mind a javaslat tartalma, mind pedig a tárgyalási eljárás tekintetében. Az eljárás eddig úgy nézett ki, hogy a dán elnökség erőltetett tempót diktált a javaslat technikai részleteinek megvitatására anélkül, hogy a koncepcionális

vagy stratégiai kérdéseket politikai szinten megvitathattuk volna. Ez oda vezetett, hogy a tagállamok, illetve a Tanács szerepe másodlagossá vált az eljárásban és a politikai napirend alakítását az Európai Parlament vette át. Nagyon fontosnak tartjuk, és ezt több fórumon jeleztük az elnökség számára, hogy a tagállamok, illetve a Tanács vezető szerepét ebben a tárgyalásban vissza kell venni.

A tartalom tekintetében komoly fenntartásunk van a költségvetés strukturális átalakítását illetően. A fejezetek száma jelentősen csökken, a fejezeteken belüli, és a fejezetek közötti rugalmasság pedig nő, ami azt jelenti, hogy a tagállami ellenőrzés és a költségvetési politika alakítására vonatkozó lehetőségek visszaszorulnak.

Ugyancsak problémásnak látjuk azt, hogy a Bizottság összevonná a kohéziós politikára, az agrárpolitikára és a belügyi alapokra vonatkozó szabályokat és forrásokat, ami Magyarország számára kulcsfontosságú uniós politikák tekintetében jelent alapvető változást, és ezek a változások számunkra nem kedvezőek. Ugyancsak problémás, hogy a Bizottság ki akarja szélesíteni a különböző kondicionalitási rendszereket, amelyek általános politikai nyomásgyakorlásra adnának lehetőséget. Ennek a politikai nyomásgyakorlásnak az eljárási rendszere a Bizottság számára még kedvezőbb lenne, még kevesebb garanciális elem, fék és ellensúly épülne bele a rendszerbe. Ez számunkra természetesen elfogadhatatlan.

A migrációs politikával kapcsolatos változások sem épültek be az új MFF-rendszerbe. Ez számunkra alapvető jelentőségű; hogy az annyira bátortalan és gyenge, de valamennyire jelentkező migrációs fordulat a költségvetési tárgyalások során gyakorlatilag elhaljon, számunkra elfogadhatatlan. Az egész költségvetés szempontjából pedig a politikai üzenet az, hogy a bizottság javaslatai szerint az MFF-nek akár 20 százaléka is közvetlen vagy közvetett módon Ukrajnában köthetne ki, további 10 százalékot pedig a Next Generation EU hitelek visszafizetésére kellene fordítani, ami azt jelenti, hogy az egyébként nominálisan kismértékben növekvő, de reálértékben valójában alacsonyabb mértékű költségvetés 30 százalékat ilyen kérdésekre költenénk, és ez az európai polgárok érdekeivel nem áll összhangban, illetve az Európai Unió stratégiai céljainak megvalósítását a mi megítélésünk szerint nem szolgálja. Ezzel kapcsolatban a magyar kormánynak komoly feladatai vannak mind szakértői, mind pedig politikai szinten. Az ehhez szükséges szervezeti bővítések és a szervezeti egységek átalakítása megkezdődött, a minisztériumon belül az illetékes főosztály megerősítése megtörtént, az állandó képviselőten pedig megkezdte működését az MFF-munkacsoport, amelynek a létszámfeltöltése ütemezetten zajlik.

Az Európai Unió migrációs válsaggal is küzd. Ez a migrációs válság az Európai Unió legtöbb tagállamában most már integrációs válsággá, illetve komoly politikai intézményi válsággá alakult át. E tekintetben Magyarország továbbra is vívja azokat a jogi és politikai csatákat, amelyek az illegális migráció megállítására alkalmas magyar migrációs megoldások kapcsán zajlanak. Ismeretes a bizottság előtt az Európai Unió Bíróságának ítélete, amely napi egymillió eurós bírságra kötelezi Magyarországot azért, mert megvédjük az Európai Unió külső határait, és kizárjuk azt, hogy Magyarországra illegális migráns bejöhessen. A kormány az Igazságügyi Minisztérium és az Európai Unió Ügyek Minisztériumának feladatául szabta, hogy vizsgáljuk meg, a bírságra vonatkozó ítélet jogilag hogyan vitatható. Az ezzel kapcsolatos munka előrehaladott fázisban van. Bízom benne, hogy ezzel kapcsolatban az év vége előtt még további bejelentéseket tehetünk.

Eközben zajlik az Európai Unióban a migrációs paktum végrehajtásának előkészítése. Ez a végrehajtás a jövő év közepétől esedékes, de a Bizottság ezzel kapcsolatban már a szolidaritási mechanizmus aktiválására tett javaslatot. Ez a szolidaritási mechanizmus előírná az Európai Unió tagállamai számára a folyamatos relokációt azon tagállamokból, amelyek migrációs válsághelyzettel küzdenek, ha pedig

ezt a relokációt nem akarják végrehajtani, akkor migránsokként 8 millió forintnak megfelelő összeget kellene szolidaritási hozzájárulásként befizetni. Ennek az egész rendszernek az abszurdítására szeretném felhívni a figyelmet.

A Bizottság javaslata az európai uniós tagállamokat a migrációs válság szempontjából különböző kategóriákba sorolja. Vannak olyan tagállamok, amelyek erősebben, mások kevésbé, megint más tagállamok pedig egyáltalán nem érintettek. A Bizottság valamilyen csodálatos oknál fogva Magyarországot, néhány más uniós tagállammal együtt, abba a kategóriába sorolta, amely szerint a migrációs válsággal egyáltalán nem érintett, ennek megfelelően az Európai Uniótól semmilyen szolidaritási hozzájárulást nem kérhet, maga viszont szolidaritásra kötelezett. Az Európai Unió külső határainak védelmét az Európai Bizottság nem tekinti szolidaritási hozzájárulásnak, tehát a határvédelemmel kapcsolatos költségek ebben a tekintetben nem számíthatók be.

Ez a meglátás azért érdekes, mert ennek ellenére, hogy Magyarországon elvileg a Bizottság megítélése szerint nincs migrációs válság, Magyarország e tekintetben nem érintett, mégis azt írja elő számunkra, hogy a határon lefolytatott menekültügyi eljárásokra előírt kapacitásnak uniós szinten második legmagasabb részét biztosítsuk. Ez Olaszországban lenne a legmagasabb, Magyarországon a második legmagasabb, így a határon lefolytatott eljárásokra vonatkozó kapacitásnak majdnem az egynegyedét kellene Magyarországnak biztosítania. Tehát még egyszer mondom: úgy kellene nekünk az Európai Unióban a második legnagyobb határon lefolytatott kapacitást biztosítani, az uniós kapacitásnak majdnem az egynegyedét, hogy Magyarország egyike azon kevés uniós tagállamnak, ahol a Bizottság szerint egyébként nincsen migrációs válsághelyzet. Nem teljesen értem, hogy ez a megközelítés a papírt hogyan bírja el. Számomra teljesen nyilvánvaló, hogy itt politikai megfontolásokon alapuló kettős mércéről beszélhetünk.

A migrációs válság mellett az Európai Unió intézményi válsággal is küzd. Ez az intézményi válság a vezetési válság és az intézményi egyensúly megbomlása mellett a tagállami hatáskörök fokozatos megnyirbálásában is tetten érhető. Ezt a folyamatot nevezzük mi lopakodó hatáskörbővítésnek vagy lopakodó hatáskörelvonásnak, a szemléltető pozíciójától függően. A kormány elrendelte az európai uniós hatáskörök szisztematikus átvilágítását. Ennek a folyamatnak az a célja, hogy azonosítsuk azokat a területeket és azokat a hatásmechanizmusokat, ahol az európai uniós intézmények tagállami hatásköröket vonnak el. Az is feladata az átvilágításnak, hogy általában véve vizsgáljunk meg azt, hogy az Európai Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztás az európai uniós alapszerződések jelenlegi rendszerében ideális-e, mely területeken van szükség ennek a felülvizsgálatára, illetve tegyünk javaslatokat arra, hogy a tagállami hatásköröket milyen hatékony intézményi és eljárási eszközökkel lehetne megvédeni, mert az alapszerződésekben foglalt eljárások szemmel láthatóan erre nem elégségesek. Ezt a feladatot az európai uniós ügyekért felelős minisztérium koordinálja. Az átvilágítás meghatározott fókuszterületekre vonatkozik, ilyen a gazdaságpolitika, az energiapolitika, a migrációs politika, a jogállami eljárások, illetve az oktatás, kultúra és családpolitika területe. Az ezzel kapcsolatos jelentést reményeink szerint a jövő év elején le tudjuk tenni az asztalra. Az átvilágítási munkákat konferenciasorozat is segíti, amely konferenciasorozat megkezdődött és még több hasonló konferenciára lehet számítani az év vége előtt.

Ha megengedik, néhány szót szólnék még a bővítési folyamat állásáról, ami magyar szempontból kiemelt jelentőségű kérdés. A Nyugat-Balkán bővítési folyamatát sikerült a magyar elnökség alatt újraindítani. A lendület reményeink szerint a dán elnökség végéig mindenképpen kitart. A dán elnökség alatt is több klaszternyitó kormányközi konferenciára került sor Albánia esetében, Montenegró esetében pedig

fejezetlezáró kormányközi konferenciáról tudok önöknek beszámolni. EU-Nyugat-Balkán csúcstalálkozóra kerül sor Brüsszelben december 17-én, ennek az előkészületei zajlanak. Ugyanakkor számos aggasztó jellel találkozunk. Ilyen aggasztó jel, ami arra mutat, hogy a csatlakozási folyamat következő lépése tekintetében, amely a Montenegróval megkötendő csatlakozási szerződés szövegezésének megkezdését jelentené, nincs konszenzus a tagállamok között, ami azzal a kockázattal jár, hogy a jövő év elejétől a nyugat-balkáni bővítési folyamat lendülete ismét megtörik. Jelentős különbséget látunk aközött, ahogy a Bizottság Ukrajna, illetve a többi tagjelölt ország csatlakozási folyamatát kezeli, ami mindenképpen nyugtalanító.

Az elnök úr feltett kérdést a különböző jogállamisági eljárásokkal kapcsolatban, ilyen a 7. cikkes eljárás. A 7. cikkes eljárásban a dán elnökség tartott meghallgatást. Ez már a kilencedik meghallgatás volt ebben az eljárásban, és a felkészülő ciprusi elnökség is valószínűleg folytatni fogja a meghallgatások sorozatát a saját elnökségi félévében. Ez az eljárás teljesen átpolitizálódott, semmilyen érdemi szakmai párbeszéd a résztvevők között nem zajlik. Ez a politikai boszorkányüldözés az elmúlt félévben szintet lépett. Az Európai Parlamentnek az új jelentéstevője a dán elnökség meghívására egy reggeli megbeszélésen vett részt a legutóbbi meghallgatást megelőzően, és ezen a megbeszélésen a jelentéstevő arra hívta fel a tagállami képviselők figyelmét, hogy jövő áprilisban Magyarországon választások lesznek, és ha a Tanácsban a 7. cikkes meghallgatás során a megfelelő döntéseket hozzák meg a tagállamok, akkor ennek a jövő évi választás kimenetelére is hatása lehet. Erről ilyen nyíltsággal még eddig az eljárást kezdeményező Európai Parlament jelentéstevője nem beszélt. Mindig is tudtuk, hogy ennek az eljárásnak az a célja, hogy a magyar belpolitikai folyamatokba beavatkozzon, de erről ilyen nyíltsággal és a célok ennyire egyértelmű megjelölésével eddig nem volt szó. Ugyancsak előkerültek a magyar belpolitikai események magán a meghallgatáson, néhány tagállam tett erre vonatkozó kijelentést, ami eddig szintén nem volt a 7. cikkes meghallgatásoknak a forgatókönyvében. Nyilván ez segít mindenkinek, hogy a 7. cikkes eljárást ebben a kontextusban el tudja helyezni és tudja értelmezni. Magyarországnak az uniós alapszerződésekből adódó kötelezettsége, hogy ebben az eljárásban részt vegyen, de természetesen ennek az eljárásnak a politikai agendáját és a politikai céljait most már nem lehet maszkírozni sem.

Ha megengedik, vitaindítóként ennyit szerettem volna elmondani az Európai Uniónak az elmúlt egy évről, azokról a válságokról, amelyekkel az Európai Unió szembesül, és a napirenden lévő, meghatározó elemekkel kapcsolatos magyar kormányzati álláspontról. A kérdéseiket illetően természetesen állunk a rendelkezésükre.

ELNÖK: Miniszter úr, nagyon köszönjük az előadását. *(Jelzésre:)* Az első hozzászóló Dudás Róbert alelnök úr. Parancsoljon!

Kérdések, hozzászólások

DUDÁS RÓBERT (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Miniszter Úr! Kíváncsian vártam a beszámolóját, ugyanakkor amit igazán vártam, illetve, azt gondolom, sokan vártunk, arról még csak említést sem tett.

Szó esett itt védelempolitikáról, ami rendkívül fontos, az orosz vagy zárolt vagyonoktól kezdve az elektromos autón és a fenntartható fejlődésen keresztül elég széles spektrumban mutatta be, azt gondolom, az Unió előtt álló kihívásokat, de sokkal kevésbé mutatta be egyébként, hogy a magyar kormány, főleg az uniós ügyekért felelős szaktárca mit tett uniós ügyekben a magyar emberekért. És akkor itt konkretizálnám is, hogy mi az, ami egyébként óriási hiányérzettel tölt el: mikor kapja meg

Magyarország az uniós forrásokat? Milyen lépéseket tettek ennek érdekében? Rendkívül egyszerű egyébként: a kondicionalitási eljárásban foglaltaknak kellene megfelelni történetesen, és elsősorban a korrupció visszaszorítása érdekében kellene megfelelő, hathatós, mindenki számára látható és mindenkit megalégedettséggel eltöltő lépéseket tenni. Ezek az elmúlt időszakban még véletlenül sem történtek meg.

Nemrégiben Navracsics miniszter úr járt a bizottságunkban, és ő is beszámolt arról, hogy mennyire fontos lenne ezeknek a forrásoknak a hazahozatala, hiszen az önkormányzatoknak nagy szükségük van rá, kiemelt szerep hárul ilyenformán az önkormányzatokra; a kis- és középvállalkozásoknak is nagy szükségük van ezekre a forrásokra; és ha ezeket egybe vesszük, akkor egyébként kijelenthető, hogy mindebből a magyar állampolgárok, a munkavállalók, de még annál is szélesebb körben tudnának profitálni. Tehát ez egy rendkívül fontos dolog. Viszont miniszter úr ittlétekor világossá vált számomra, hogy magát a korrupciót is különféleképpen értelmezzük. Hiszen azt mondta, hogy azért olyan magas Magyarországon a korrupciós mutató, mert nemcsak a korrupciós ügyeket sorolják ide, hanem egyébként a szabálytalanság kategóriába tartozó ügyeket is, ezért ilyen magas Magyarországon a korrupciós mutató, és még példát is mondott: amikor egy önkormányzat fejlesztésre nyer uniós forrást vagy állami forrást, és ezt nem fejlesztésre fordítja, hanem, mondjuk, a munkatársak jutalmazására, ez pusztán szabálytalanság. Nem, kérem, ez korrupció, mert nem a megfelelő célt szolgálta, és nem a megfelelő helyen lett felhasználva az az uniós vagy állami - vagy egyébként teljesen mindegy, hogy milyen - forrás.

Én azt gondolom, fel kellene hogy mutasson a kormány komoly lépéseket a korrupció visszaszorítása érdekében, és például sokadjára idehozom az Európai Ügyészséghez való csatlakozást. Azért is merem ezt sokadjára is idehozni, mert mindig azt a választ kapom, azt a választ kapjuk, hogy egyébként olyan szoros az Európai Ügyészséggel való kapcsolata a magyar kormánynak, hogy nem is szükséges a csatlakozás, mert olyan magas szintű a kapcsolat, hogy ezt olyan országok is megirigyelnék, amelyek egyébként csatlakoztak. Na most, azon túl, hogy ez az egyik feltétele lenne annak, hogy a forrásokat hazahozhassuk, ha ilyen szoros a kapcsolat, akkor ez pusztán egy szimbolikus lépés lenne, tehát nem egy szuverenitásba való beavatkozás - ez a másik válasz, és valószínűleg ezt a mai napon is meg fogom kapni. A szuverenitásba való beavatkozás abszolút nem valid érv, mert ha ennyire szoros a kapcsolat jelen állás szerint az Európai Ügyészséggel, akkor most is beavatkoztak a szuverenitásunkba - nyilván nem -, mint ahogy a 2004 óta csatlakozott 13 tagországból 12 már csatlakozott, és nem hiszem, hogy egy véres polgárháborúban a függetlenségét kivívó Horvátország feladná a szuverenitását, nyilvánvalóan nem, és nem is ez az ügyészségnek a célja.

Arra kérem tisztelettel miniszter urat, államtitkár urakat és minden minisztériumi munkatársat, hogy az ön által is vázolt és felsorolt ügyeken kívül, hiszen egyébként széles spektrumban nézve magát az Uniót és működését ezek rendkívül fontos dolgok, a magyar embereket érintő, az uniós források hazahozatalával kapcsolatban a magyar emberek életminőségét javító döntésekre egy kicsit nagyobb hangsúlyt fektessenek a jövőben. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. *(Jelzésre:)* Hegedűs Barbarát illeti a szó.

DR. HEGEDŰS BARBARA (Fidesz): Köszönöm szépen a szót. Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszter Úr! Nagyon szépen köszönjük a beszámolót. Azt gondolom, látható volt, hogy milyen széles körű krízisekkel, problémákkal néz szembe az Európai Unió, amelyeknek egyébként pedig nagyon szerteágazó hatása van az európai emberek mindennapjait is nézve, akár arra gondolunk, hogy az Európai Unió

versenyképessége milyen gazdasági problémákat okoz, az energiaárak emelkedésére, vagy pedig a migrációs politikára.

Én egy olyan kérdéssel kapcsolatban szeretnék érdeklődni, amely kapcsán látható, hogy végre ezek az alulról szerveződő problémák talán elérik az Európai Unió legfelsőbb döntéshozatali szintjét is. Ismeretes, hogy egy európai lakhatási akcióterv kidolgozása van folyamatban, amely viszont úgy tűnik, hogy túl lassú, túl későn születik meg, illetve a lakhatási politika ambiciózus szavakból, de üres pénztárcából áll. Látható ugyanis, hogy külön forrást, eddig úgy tűnik, nem fog az Európai Unió és az Európai Bizottság ehhez a programhoz illeszteni, hiába, hogy az elmúlt években, ha szükség volt rá, akkor gyors és célzott forrásokat igenis tudott az Európai Unió biztosítani mondjuk, a migráció esetében, vagy Ukrajna támogatása esetében. A következő uniós ciklusnál is a tervek szerint azt láthatjuk, hogy Ukrajnának még nagyobb támogatást nyújtának, viszont a kohéziós forrásokat, mindazokat a kereteket, amelyeket az európai állampolgárok támogatására tudunk fordítani, csökkenteni fogják.

Tehát az egyik kérdésem az, hogy mivel látható, hogy ezek a támogatási keretek már most túlterheltek, mégis milyen eszközök állhatnak rendelkezésre, van-e ilyen terv egyáltalán, hogy a lakhatási kérdést hogyan lehetne az Európai Unió szintjén kezelni, hiszen ez egy városokat, térségeket, régiókat érintő közvetlen probléma.

A másik kérdésem pedig azzal kapcsolatos, hogy láthatjuk, a magyar kormány 2010-től kezdve nagyon komoly otthonteremtési programot indított el családtámogatásokkal összekötve, az elmúlt hónapokban indult például az Otthon Start program. Gondolom, ez európai szinten is egy jó példa lehetne, hiszen azt mutatja, hogy a fiatalokat és a családokat kell támogatni, és a magyar költségvetési forrásokat a magyar emberek támogatására kell fordítani. Látható-e esetleg érdeklődés az Európai Unió szintjéről, hogy ezeket a magyar példákat európai szinten is jó példaként lehetne felhasználni? Terveznek-e valamilyen hasonló szintű európai uniós politikát is folytatni, hogy valóban az európai állampolgárokat, az európai fiatalokat tudjuk támogatni? Köszönöm.

ELNÖK: Barkóczy Balázs alelnök úrnak adom meg a szót.

BARKÓCZI BALÁZS (DK), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Én is tisztelettel köszöntöm miniszter urat, és köszönöm szépen a beszámolót, bár elég sötét képet festett az Európai Unióról. Nekem, önt hallgatva, rögtön az jutott eszembe, hogy milyen fura dolog a perspektíva: abból a székből nézve az Európai Unió van válságban, míg ebből a székből nézve, ahol én ülök, úgy látom, hogy a magyar kormány van válságban. Mindjárt azt is elárulom, hogy miért.

Több kérdéssel is készültem miniszter úrhoz, és remélem, hogy elfelejtjük majd az elhibázott brüsszeli szankciók, brüsszeli bürokraták, Soros-hálózat kifejezést és a többi kötelező szóvirágot, és végre érdemben tudunk válaszokat kapni miniszter úrtól legalább évente egyszer.

Rögtön azzal szeretném kezdeni, hogy azt mondta, fél attól, hogy Magyarországnak további anyagi kötelezettségei támadnak, és uniós hitelfelvételre fog szorulni, illetve az Unió maga hitelfelvételre fog rászorulni, ha - ahogy ön fogalmazott - az Európai Unió tovább finanszírozza Ukrajna háborúját. Én ezt teljesen másképp látom, de majd erre is kitérek. Azt szeretném kérdezni öntől, hogy Magyarország szempontjából kedvező-e az a gyakorlat, ön mit gondol, miniszter úr, hogy az uniós források visszatartásával kapcsolatos viták miatt az önök kormánya jellemzően kínai és amerikai hitelforrásokból fedezi a költségvetési igényeket, így adósítva el egyébként Magyarországot és a felnövekvő generációkat. Hogyan látja a miniszter úr, ennek a hosszú távú pénzügyi fenntartását, különösen a visszafizetést tudja-e vállalni

Magyarország, avagy mégiscsak a végén arra leszünk majd rászorulva, hogy megjöjjenek az uniós források?

De ha már az ukrán háborúnál tartottunk, az ismeretes, hogy önök teljes mellszélességgel kiállnak Trump amerikai elnök 28 pontos béketerve mellett. Ezt ön is megemlítette, miniszter úr. Egyébként erről a béketervről nemcsak az EU vezetői mondták azt magánbeszélgetéseik során, hogy Ukrajna kapitulációját jelentené, hanem a cseh köztársasági elnök is úgy jellemezte, hogy tulajdonképpen ez a béketerv az áldozatot bünteti, és figyelmen kívül hagyja az elkövetett bűncselekményeket, továbbá amerikai republikánus szenátorok is azt mondták, hogy ez Putyin kívánságlistája. Ön most a beszámolójában attól rettegett, hogy még jobban kiterjed és eszkalálódik ez a konfliktus, illetve azt is megemlítette, hogy az Európai Unió a konfliktus eszkalálódását nem tudta megakadályozni. Ön ennek fényében, hogy nyilvánvalóan nemcsak az önök által brüsszeli bürokratáknak nevezett tisztviselők, hanem maga a Republikánus Párt tisztviselői is úgy gondolják, hogy ez egy erősen Putyin-párti béketerv, hogyan gondolja, hogy Magyarországnak továbbra is támogatnia kellene ezt a béketervet, illetve, ha továbbra is támogatja, akkor az mennyire fogja ismét elszigetelni országunkat a demokratikus országok közösségében?

Ön az MTI-nek adott egy interjút, amelyben azt is elmondta, hogy az Európai Unió mára politikailag semleges testület - az Európai Unió persze nem egy testület, de lépünk is túl ezen -, és azt is mondtá, hogy az EU szembehelyezkedett Magyarország szuverenista és békepárti álláspontjával. Ha önök békepártinak nevezik azt az álláspontot, hogy egy megtámadott ország adja fel a területeinek nagy százalékát az agresszornak, ez az önök joga, ebben legfeljebb vita lehet köztünk, bár nemcsak én nem értek egyet önökkel, hanem a nemzetközi jog sem egyébként, amely tiltja a határok erőszakos megváltoztatását. De árulja el nekem, tisztelt miniszter úr, mitől szuverenista az az álláspont, hogy Ukrajna esetleg katonailag erősebb szomszédja követeléseire adja föl a külpolitikai álláspontját és adja fel a szövetségi politikáját! Tehát ha önök olyan féltő és óvó szeretettel örködnek a magyar szuverenitás fölött - legalábbis szavakban, mert tettekben közben kiárusítják különböző kínai és amerikai hiteleknek az országot -, akkor miből gondolják, hogy egy másik európai nemzetállamnak nem úgy kellene cselekednie és önként kellene átadnia az agresszornak a területeit? Önök ettől miért várnak európai megbékélést, miért mennek szembe az Európai Unió külpolitikájával?

Azt is nyilatkozta ön, hogy Brüsszel Soros György embereinek a kezében van. Fenntartja ezt az álláspontját, hogy Brüsszel, mint egyfajta gyűjtőfogalom, mindaz, amit önöknek az Európai Unió jelent, valóban egy kilencven pluszos amerikai milliárdos kezében lenne, és ha igen, akkor ezt hogyan is tudja megindokolni?

A mai miniszteri meghallgatásnak egyébként különös aktualitást ad valóban az, hogy a LIBE 7. cikkely szerinti jelentéséről pont tegnap zajlott a vita Strasbourgban, és ha jól tudom, ezekben a percekben, konkrétan déli 12 órakor fogják ezt megszavazni. Néhány részletet ezekből hadd idézzek, mert amilyen sötét képet festett ön az Unióról, az Unió összes többi tagországa olyan sötét képet fest Magyarországról. Bizonyára ön is ismeri azt a viccet, amikor valaki szemben hajt fel az autópályán, és hülyézi a többieket, hogy ők a forgalommal szemben haladnak. Nézzük sorban, mit kifogásoltak! Alkotmányos és választási rendszer működését kifogásolták, a folyamatos rendeleti kormányzást, amely megkerüli a parlamenti vitákat. Kiemelték a jogalkotás gyorsaságát, a társadalmi egyeztetések hiányát, a választókerületek átrajzolását. Kritikaként fogalmazták meg a Szuverenitásvédelmi Hivatal felállítását és a politikai ellenfelekkel szembeni lejárató kampányokat, amelyek az utóbbi időben - nem tudom, értesült-e róla a miniszter úr, lehet, hogy Brüsszelben volt, és nem - magasabb fokozatra kapcsolak, most már az AI-t is bevetik ezekben a politikai lejárató

kampányokban. Pont ön beszélt az Európai Unió mesterségesintelligencia-stratégiájáról, de szerintem nem erre gondolt. Következő: az igazságszolgáltatás és az intézmények függetlensége. A jelentés szerint sérül a bírói függetlenség, ismét leszögezik azt, hogy önök gyengítették az Országos Bírói Tanács szerepét, aggályos a Kúria ügyelosztási rendszere, problémásnak látják a bírák elleni fegyelmi eljárásokat, lejárató kampányokat, és kifogásolják azt is, hogy számos EU-s ítéletet Magyarország nem hajtott végre. Pont tegnap volt egyébként vitanap a plenáris ülésen a hitelkárosultak megsegítéséről. Ugye, ez megint egy olyan európai uniós bírósági ítélet, amit Magyarország nem hajt végre és nem is hajlandó végrehajtani, ahogy az a tegnapi vitanapról is kiderült. Korrupció és összeférhetetlenség. Hát, ez most már szinte általános. Megállapítja a jelentés, hogy a korrupció rendszerszintűvé vált, különösen a közbeszerzések terén.

Az Integritás Hatóság hatáskörei korlátozottak. Hiányoznak a magas szintű korrupciós ügyek kivizsgálásának a lehetőségei, intézményi feltételei. Véleménynyilvánítás szabadsága és médiapluralizmus - itt a KESMA került a célkeresztbe, túlságosan központosított a magyar médiapiac, amire rátelepszik a kormányzati ellenőrzés, az újságírók munkáját akadályozzák... Hú, de sok van még! Akadémiai szabadság erodálódott; egyetemi autonómia csökkent; az Erasmus+ és a Horizont-programokból, az ön minisztertársa, Hankó Balázs azt mondta, nem baj, mert az üzbeigisztáni meg a jereváni egyetemek majd tárt karokkal várnak minket. Hát, nem tudom, hogy melyik magyar felsőoktatási hallgató választja a keleti, soha nem hallott felsőoktatási intézményeket, ha ezzel szemben mehetne Nyugatra is tanulni. Tudom, hogy önök szerint az egész Nyugat egy no-go zóna. Én körülbelül egy hónapja voltam és nagyon szép napokat töltöttem Brugge-ben, Gentben és Brüsszelben, hát én nem tapasztaltam azt, amit önök itt napról napra előadnak, és erre biztatok egyébként mindenkit, aki felülne az önök propagandájának, hogy ha teheti, akkor egy kicsit tegye ki a lábát a határon, és meg fog lepődni, hogy az önök propagandájával szemben a Nyugat működik, nem az összeomlás szélén áll, élhető és prosperál. Egyesülési szabadság; a civil szervezeteket megbélyegzik, pénzügyileg és jogilag is ellehetetlenítik őket. Ez a szuverenitásvédelmi törvénycsomag alkalmas a civil társadalom és a független média megfélemlítésére.

Ugye, ön is említette már azt, tisztelt miniszter úr, hogy az uniós menekültügyi szabályokat Magyarország nem hajlandó betartani. Nemcsak az ön beszámolójából értesülhettünk erről, hanem maga a miniszterelnök tett közzé egy olyan karácsonyi videót, amiben amellet, hogy boldog karácsonyt kíván, ezt gondolta a legfontosabbnak kiemelni. Hát, gondolom, hogy átjárta a karácsony és az advent szelleme a miniszterelnököt, amikor még a karácsonyi videóban is bevándorlókkal riogatott. Igen, naponta egymillió eurótól esünk el ezzel - szerintem ennek a pénznek sokkal jobb helye lenne a magyar oktatásban, a magyar egészségügyben, a nyugdíjak rendezésében. Nem tudom, hogy ön hogy gondolja, miniszter úr - erre is szeretném, ha válaszolna. Szintén a LIBE-jelentésből: a szociális ellátórendszer, az oktatás és az egészségügy alulfinanszírozott, de erről beszéltem az előbb; a szakszervezetek működését és a sztrájkjogot korlátozták. A jelentés egyben azt is elítéli, hogy a magyar kormány a vétőjogát a legtöbbször zsarolásra használja, és hangsúlyozza, hogy tilos az uniós forrásokat politikai alkuk részeként, a jogállamisági feltételek teljesítése nélkül kifizetni. Tehát úgy néz ki a helyzet, hogy még nagyon-nagyon sokáig nem fognak megérkezni azok az uniós források.

Ezzel kapcsolatban kérdezném, miniszter úr, már ha visszatérhetek az eredeti példámra, az autósra, aki forgalommal szemben hajt fel az autópályára, hogy akkor most ki hazudik. Ha önök azt mondják, hogy minden feltételnek megfelelték, akkor miért nem jönnek az uniós pénzek még mindig? Mit tesznek ezekért azon túl, hogy

nyilvánvalóan csúcsra járatják a propagandát? Illetve nem gondolja-e, hogy ha elsősorban ön felelős miniszteriális szinten azért, hogy ezek a tárgyalások rendben menjenek, és folyamatosan kapjuk az elutasításokat, merthogy Magyarország, úgy látszik, nem hajlandó megfelelni azoknak az elvárásoknak, amelyeket az a politikai és gazdasági szövetség támaszt, aminek mi is már részei vagyunk több mint húsz éve, akkor nem gondolja-e úgy, hogy alkalmatlan a feladatára, miniszter úr?

És végül, de nem utolsósorban az is egy különleges aktualitást ad ennek az egész meghallgatásnak, hogy másfél hónapja robbant a hír, hogy az Információs Hivatal uniós intézmények magyar dolgozóit akarta beszervezni azért, hogy az Unió ellen kémkedjenek kinn Brüsszelben. Az ezt leleplező cikk, ami a magyar és német oknyomozó újságírók együttműködéséből született, nem nevesített embereket, de azért nem nehéz kitalálni, hogy kiknek a regnálása alatt történtek mindezek a dolgok. 2017-ben az egész hálózat lebukott, aminek a célja egyébként az volt, hogy a brüsszeli intézményekről, azok működéséről előre informálódjanak és befolyásolják a brüsszeli döntéshozatalt.

Több kérdésem is lenne, miniszter úr: nem gondolja-e azt, hogy mindez aláásta az uniós intézmények és a tagállamok közti bizalmat? Ön személy szerint igénybe vette-e ennek a brüsszeli kémhálózatnak a szolgáltatásait? Mit gondol arról, hogy Brüsszelben most már lila országgént tekintenek Magyarországra, vagyis olyan országgént, amely az uniós szintű információcserében nem megbízható? Támogatja-e mind az Európai Parlamentben, mind a nemzeti parlamentben egy vizsgálóbizottság felállítását? Nyilvánvalóan ez lenne a cél, bár egyes értesülések szerint az önök volt pártcsaládja, az Európai Néppárt mindezt nem támogatná - azt sem nehéz kitalálni, hogy miért; melyik az a magyar politikus, aki ekkor egy brüsszeli kirendeltségen dolgozott önöknek. És azt is szeretném kérdezni, hogy aktív-e még ez a fajta hírszerzés, és le tudja-e tenni nekünk a nagyesküt, miniszter úr, hogy semmilyen magyar szolgálat nem próbál ebben a pillanatban tisztviselőket beszervezni, hogy az Európai Unió ellen kémkedjenek, és az így szerzett információkat oroszoknak adják át. Várom a válaszait. Köszönöm.

ELNÖK: Hörcsik Richárd képviselő úr, parancsoljon! Önt illeti a szó.

DR. HÖRCSIK RICHÁRD (Fidesz): Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Miniszter Úr! Először is szeretném megköszönni a részletes és korrekt beszámolóját az elmúlt éves munkájáról. Az ön és munkatársainak az elmúlt éves munkája számomra azt erősíti meg, hogy a különböző uniós fórumokon kiválóan képviselte Magyarországot érdekeit. Köszönjük ezt a munkát, amit sokszor erős ellenszélben kellett végeznie.

Barkóczi képviselőtársam, alelnök úr említette példának ezeket az ellenszeleket, ha szabad így fogalmaznom; sajnálom, hogy képviselőtársam csak egyfajta szemüveggel nézi ezeket. Azt is mondhatnám, amit itt felsorolt, azt nem most halljuk először, azt már tíz éve minden LIBE bizottságban szépen sorról sorra hallgatjuk. Attól, hogy valamit sokszor elismételnek, az még nem válik igazsággá. Úgy hiszem, hogy a kettős mérce, ami egyértelműen a LIBE bizottság munkájából is kitűnik, Magyarországgal szemben egy bunkósbot, de hát ez egy másik kérdés. Mindenesetre ez az ellenszél nem akadályozta meg önt és munkatársait, hogy valóban a magyar emberek érdekeit képviseljék a különböző uniós fórumokon. Mi azt tanultuk annak idején, hogy ha egy tagország felemelt kézzel megy a tárgyalóasztalhoz Brüsszelben, akkor ne számíton eredményre. És valóban ezt látjuk, hogy a magyar kormány kitartóan képviseli a magyar emberek érdekeit, még az ellenszéllel szemben is. Majd egyszer eljön az igazság pillanata. De hát ez egy másik kérdés.

Tisztelt miniszter úr, két kérdésem van. Az egyik a nemzeti hatásköréről, más néven a nemzeti szuverenitásról, ami olyan sokszor előkerül manapság nemcsak a hazai, hanem az uniós fórumokon is, a másik pedig a visegrádi négyek jövőjéről, ami mint az Európai Unió regionalitásának az egyik pontja számunkra rendkívül fontos.

Az első kérdés, hogy ahogy említettem, az uniós és a nemzeti hatáskörök megosztása nagyon sok kérdést és vitát vet fel. Mi úgy tanultuk, hogy számunkra ebben a kérdésben az Unió bibliája a lisszaboni szerződés, ami meg lett írva mindenki számára, és ez ad, ez kell hogy adjon számunkra eligazítást, hogy hogyan is viszonyuljunk Brüsszelhez, vagy Brüsszel hogyan viszonyuljon a tagállamokhoz.

Emlékszem, a lisszaboni szerződést előkészítő konventen, aminek a munkájában én is részt vettem, már akkor hetekig, sőt hónapokig erről vitatkoztak, vitatkoztunk, aminek eredményeképpen mégis megszületett a végső szöveg. Ahogy az akkori bizottság elnöke mondta, idézem: patikamérlegen kottázták ki a nemzeti és az uniós hatásköröket. Tehát ez meg lett írva mindenki számára világosan. És azt látjuk, hogy az ezt követő, tízes évek elején bármilyen vitában egyre gyakrabban hivatkoztak a lisszaboni szerződésre úgy, hiszen ez tételesen felsorolja - most nem akarom szó szerint idézni, mert hosszú lenne - az Európai Unió hatásköreit.

Azt is megjegyzem, hogy közben a nemzeti parlamentek is jogosultak lettek a szubszidiaritás elvének ellenőrzésére. Mi akkor egy óriási eredménynek tartottuk, hogy ezt sikerült kimunkálni, és ezzel végre csökkenthetjük az úgynevezett európai demokráciadeficitet, azaz közelebb tudjuk hozni az Unió döntéshozóit az európai polgárokhoz. Emlékszem, az első eljárás itt, a tisztelt Házban az EPPO volt, amiről alelnök úr is beszélt. Az Európai Ügyészség, a büntetőjog pedig sem akkor, sem ma nem uniós hatáskör, hanem tagállami hatáskör. Ugyanezt mondhatnánk például a családjogról is. És mit tapasztalunk azóta? Azt, hogy a Barroso, aztán a Juncker, de különösen a von der Leyen vezette Bizottságok, sajnos azt kell mondanom, mennek fordítva a forgalommal, rendre visszaéltek a jogalapi korlátok túlságosan rugalmas értelmezésével. Ha valaki nem olvasta a lisszaboni szerződés jogszabályait, az nem a magyar kormány, hanem az uniós Bizottság, tudatosan, az úgynevezett lopakodó jogalkotás módszerével semmibe vették az alapszerződés által lefektetett szabályokat. Itt van a kutya elásva, már bocsánatot kérek, hogy ilyen népies kifejezést használok!

Tisztelt Miniszter Úr! Miként látja ezt a problémakört, hogyan lehetne a lopakodó hatáskörbővítésnek gátat szabni?

A másik kérdésem szintén a magyar polgárokat érinti: ez a visegrádi négyek együttműködése. Uniós ügyekben sokszor a regionális együttműködésnek, a közös fellépésnek nagy szerepet tulajdonítanak az Unió történetének jól ismerői, s jól tudjuk, hogy a visegrádi négyeket '91-ben Antall József kezdeményezésére hozták létre, az együttműködés célja - idézem - a tagállamok közötti hosszú távú együttműködés kialakítása, többek között a gazdaság, a külpolitika, a biztonságpolitika, a kultúra, az oktatás és a tudomány területén. Mi úgy tanultuk anno, hogy az inspirációt a Benelux országok közötti szoros kooperáció eredményessége adta. Emlékszem, hogy a visegrádi országok együtt kezdtük meg az európai integráció rögzös útját, majd 2004-ben mindnyájan csatlakoztunk az Unióhoz, ami az együttműködés céljának bizonyos mértékű átalakulásához vezetett, de az integráció után is megmaradt a szoros kapcsolat és az együttműködés a regionális érdekek képviselője érdekében.

Mutatja ezt az is, hogy ez a szebb napokat átélt szervezet milyen önálló, jól csengő új branddé erősödött meg az Unióban. Éppen az egyik magyar V4-es elnökség programjaként, Orbán Viktor miniszterelnök úr javaslatára kezdték meg a látványos egyeztetéseket az európai csúcs előtt hol Brüsszelben, a Tanács szomszédságában, hol egy-egy fővárosban. Azt is tudjuk, hogy voltak mély- és csúcspontjai ennek a kooperációnak. Csak két példa! Például a 2003-as csatlakozási tárgyalások előtt

leszalámiztak bennünket az agrártámogatások kérdésében, mert nem tudtunk erőt, egységet mutatni. Ugyanakkor emlékezhetünk arra is, hogy jó pár év múltán a német kancellár, Angela Merkel arra kényszerült, hogy a csúcs előtt, amikor el akart intézni valamit, külön leüljön a V4-ekkel egyeztetni, mert akkor erőt tudtunk felmutatni a közép-európai régió közös érdekeinek érvényesítése érdekében.

Tisztelt Miniszter Úr! 21 évvel a közös európai uniós tagság, a hányattatott közös két évtized után mit gondol a visegrádi együttműködés jövőjéről és lehetőségéről? Van-e még jövőnk? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Tisztelt Miniszter Úr! Ígérem, hogy gyors leszek, hiszen eléggé elszaladt az idő. Két rövid reakciót szeretnék tenni ellenzéki alelnöktársaim felé. Dudás alelnök úr azt mondta, hogy csak egy szimbolikus lépés lenne az Európai Ügyészséghez való csatlakozás, és akkor miért is nem tesszük meg. Én megfordítanám ezt a kérdést. Ha a megerősített együttműködésen túl semmilyen kötelezettségünk nincsen, akkor pontosan miért is akarják belőlünk mégis kipréselni? Ez az együttműködés, ami számunkra elő van írva, az ő elmondásuk szerint is tökéletes.

Dudás képviselő úr után Barkóczy alelnök úrnak is szeretnék röviden reagálni a hosszú felszólalására. Valóban, a jelentéstevő elárulta a turpisságot: hogy megfelelő eljárás esetén ennek Magyarországon választási hatása is lehet. Igazából itt most pontosan megláttuk, hogy milyen választási hatása lehet. Tulajdonképpen az ellenzéki pártok egy választási sillabuszt kaptak, csak a szépséghibája az, hogy ezt ők diktálták. Tehát érdemes lenne megnézni, hogy amikor a jelentéstevő Magyarországra látogatott, kiket látogatott meg. Szerintem nem véletlenszerű, hogy a Demokratikus Koalíció névadója, Dobrev Klára üdvözölte mindazt, amit ott hallhatott.

Azzal kapcsolatban, hogy az egymillió euró/napos büntetésnek jobb helye lenne az oktatásban és egészségügyben - célzottan költségvetést is tervezett képviselő úr -, a kérdés, hogy de milyen áron. Tehát az, amit hallhattunk a miniszter úrtól, hogy milyen értékelést kap a magyar migrációs politika, nyilván a megerősített határvédelem nélkül nem lenne elképzelhető. Nyilván, ha ezeket az előírásokat teljesítenénk, és ilyen módon, ilyen aránytalan módon, akkor az nemcsak napi egymillió eurót jelentene a magyar költségvetésnek, hanem rengeteg áldozattal is járna.

A kérdések pedig tényleg nagyon rövidek lesznek. Az egyik kérdésem az Európai Bizottság levelével kapcsolatos, amely az állam- és kormányfőktől támogatást kér az ukrán állam '26-27-es költségvetéséhez 135,7 millió euró összegben. Erről csak egy rövid véleménynyilvánítást kérnék a miniszter úrtól.

Hasonlatosan a dán elnökség szervezésében december 10-11-én Lembergben tervezett találkozóról, amely az európai uniós ügyekért felelős minisztereknek egy informális találkozója lesz, célja pedig az uniós csatlakozási folyamat értékelésének előremozdítása. Ezzel kapcsolatosan szeretnék miniszter úrtól kérni egy rövid értékelést.

Most válaszadásra megadom a szót. Tisztelt miniszter úr, parancsoljon!

Dr. Bóka János válaszadása

DR. BÓKA JÁNOS európai uniós ügyekért felelős miniszter: Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Köszönöm a kérdéseket, igyekszem azokra összefüggésükben válaszolni. Először a rövidebb lélegzetű kérdéseket veszem előre, amelyek konkrét témára kérdeznek rá, utána pedig nagyobb, elvi jelentőségű kérdésekre térek ki, ilyenekről is volt szó, például az orosz-ukrán háború vagy az uniós források tekintetében, ezeket hagynám a végére, mert hosszabb választ igényelnek.

Az európai lakhatási akciótervvel kapcsolatban a helyzet a következő. Abban valamennyi tagállam egyetért, hogy a lakhatással kapcsolatos problémák európai

jelentőségű problémák, valamennyi tagállamban jelentkeznek. Valamennyi tagállamban kiemelt politikai kérdés az, hogy a fiatalok, a fiatal családok, a pályakezdők lakáshoz jutását hogyan lehetne elősegíteni. Nyilván valamennyi uniós tagállam kormánya szembesül ezzel a kérdéssel, és a társadalmi, illetve gazdasági sajátosságoknak megfelelően igyekszik ezt kezelni. Rendkívül eltérőek a tagállami sajátosságok, vannak olyan tagállamok, ahol a lakáshasználat jellemzően lakástulajdonon alapul. Ilyen például Magyarország és Horvátország, ahol 90 százalék vagy afölötti a használt lakás tulajdoni megoldása, tehát aki lakik a lakásban, az annak a lakásnak a tulajdonosa. De vannak olyan tagállamok, ahol ez az arány 50 százalék alatt van, tehát jellemzően akik a lakásban tartózkodnak, azok nem tulajdonolják, hanem bérlik az ingatlant - nyilván ez különböző megoldási lehetőségeket vet fel.

Tehát a helyzet az, hogy ez európai jelentőségű kérdés. Abban egyetért mindenki, hogy ez egy nagyon komoly kihívás, amit meg kell oldani. A sajátosságok az uniós tagállamokban lényegesen eltérnek. És ugye önmagában azért, mert ez egy európai jelentőségű kérdés, ez még nem lesz feltétlenül európai uniós hatáskör is. Az Európai Uniónak a lakhatással kapcsolatban kifejezett hatásköre nincsen, tehát innentől kezdve amit az Európai Unió a lakhatással kapcsolatban tehet, az koordináló vagy segítő jellegű feladat. Az Európai Uniónak erre dedikált forrása nincs, tehát a jelenlegi hétéves költségvetés erre forrásokat nem irányoz elő. Innentől kezdődnek a dilemmák, ami miatt - bár ezt a kérdést mi meghatározó jelentőségűnek tartjuk, és ha az Európai Unió hozzá tud járulni a magyar politikai célkitűzések megvalósításához a tekintetben, hogy a fiatalok, pályakezdők, fiatal családok és egyébként általában véve a magyarok lakáshoz jutását támogassuk, akkor természetesen ezt a segítséget a többi tagállamhoz hasonlóan ezt mi is örömmel fogadjuk, de - a helyzet nem ilyen egyszerű.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az európai uniós betüremkedés valamilyen tagállami hatáskörbe a legritkább esetben jelenti azt, hogy az Európai Unió fenntartások nélkül támogatja az adott tagállamnak a politikai célkitűzéseit és ahhoz eszközöket biztosít. Ezt láttuk az európai szemeszternek a történetében, ahol a tagállami segítő koordináció helyett most már arról van szó, hogy az országspecifikus ajánlásokból kapunk egy hosszú listát, hogy mit kellene tennünk például a rezsicsökkentéssel kapcsolatban, mit kellene tennünk az adórendszerrel kapcsolatban, a családtámogatással kapcsolatban, az otthontámogatásokkal kapcsolatban és így tovább, és ezek a javaslatok semmilyen átfedést nem mutatnak a magyar kormányzati célkitűzésekkel. Ez az európai szemeszter is úgy indult, hogy ez először csak koordináció, javaslatokat, tanácsot ad az Európai Unió, támogatja ezeknek a megvalósítását, de most már ott tartunk, hogy például a helyreállítási alapból csak akkor részesülhet egy tagállam, ha az országspecifikus ajánlások megfelelő hányadát átültette. Tehát innentől kezdve ez már az uniós forrásokhoz való hozzáférést jelenti, és a következő hétéves költségvetési keretervben ez a megoldás általános jelleggel érvényesülne.

Mi a probléma? Valószínűleg ez az egész az Európai Unióban a baloldali vezetésű tagállamok kormányaitól, illetve az Európai Parlament baloldali frakcióitól indult ki. Ez a kezdeményezés alapvetően azt a célt szolgálja, hogy azokban a tagállamokban, ahol a lakhatást szociális bérlakások építésével kívánják elősegíteni, erre valamilyen szinten uniós forrásokat tudjanak keresni. Az eddigi beszélgetésekből az tűnik ki, hogy valahányszor ez napirendre kerül, mondjuk, tanácsi következtetések formájában vagy a Bizottság részéről, akkor valahogy mindig oda jutunk, hogy az európai intézmények szociális bérlakásépítési programok finanszírozását akarják ebből a pénzből megoldani. Arról nincs szó, hogy az ettől eltérő tagállami stratégiákat - mert, ugye, mi a fiatalok lakástulajdonhoz jutását szeretnénk elősegíteni -, arról egyáltalán nincs szó, hogy ez a fajta tevékenység uniós forrásokkal finanszírozható

tevékenység lenne. Vagyis mi ahhoz a folyamathoz semmiképpen nem akarunk asszisztálni, hogy kialakuljon egy olyan koordinációs mechanizmus, ami valamilyen módon előírja, majd később rákényszeríti a tagállamokat arra, hogy a saját meggyőződésükkel szemben szociális bérlakásépítési programokra fordítsanak; ha pedig ezt nem tesszük meg, akkor, mondjuk, valamilyen uniós forrásoktól még el is vágjanak bennünket. Tehát ehhez mi semmilyen módon nem akarunk asszisztálni, márpedig a dolgok ebbe az irányba mennek.

A forrás tekintetében pedig az a helyzet, hogy mivel az EU-nak nincs erre saját forrása, az egyetlen javaslat, ami jelenleg az asztalon van, az, hogy a rendelkezésre álló kohéziós pénzekből vágjanak le a tagállamok egy darabot, és azt fordítsák a lakhatás támogatására, amivel az a helyzet, hogy a kohéziós forrásoknak megvan a maga célkitűzése, megvan a maga helye, azok egyéb módon hasznosulnak, és egy olyan törekvés, ami egyébként a hagyományosan kohéziós forrásokból nem részesülő tagállamok számára adna lehetőséget, hogy más kohéziós forrásainak a terhére szociális bérlakásépítési programokat kezdjenek, megint csak nem áll Magyarország érdekében. Tehát az a helyzet, hogy én ezzel a kezdeményezéssel kapcsolatban nagyon óvatos vagyok. Természetesen nem vagyunk a saját magunk ellensége, tehát ha abba az irányba megy a folyamat, hogy a tagállami célkitűzések teljes és feltétlen támogatása történne pótlólagos uniós források bevonásával, ez olyan dolog, amit lehet érdemben megvizsgálni. De ha ez az egész arra fut ki, hogy a már létező forrásaink további elvonásával egy, a magyar politikai célkitűzésbe nem illeszkedő lakhatási programot kelljen megvalósítani, ellenkező esetben pedig retorziókkal szembesülünk, ez egy olyan dolog, amiben mi nem vagyunk érdekeltek.

Hörcsik képviselő úr a V4 jövőjével, illetve a szuverenitással kapcsolatban kérdezett. A V4-nek az eredeti funkciója az volt, hogy a visegrádi országokat a NATO- és az európai uniós csatlakozási folyamatban segítse, az együttműködést, az ebben rejlő sinergiákat kihasználja, ezt követően pedig az Európai Unión belül egy hatékony együttműködési lobbifórummá alakult, aminek az a logikája, hogy ezeknek az országoknak a stratégiai érdekei az Európai Unió belső politikai tekintetében nagyrészt egybeesnek. Úgy gondolom, hogy jelenleg is ez a helyzet. A V4-nek továbbra is nagyon fontos feladata lehet az Európai Unión belül; egyrészt a sajátos politikai érdekek és költségvetési érdekek elősegítése érdekében, másrészt pedig azért, hogy az európai integrációnak egy olyan szemléletét, az európai uniós tagállamok és az európai intézmények közötti kapcsolatnak egy olyan felfogását erősítse meg, ami a szuverenista állásponthoz közelebb áll. Ez az együttműködés jelenleg is zajlik szakpolitikai szinten, tehát mind a mezőgazdasági politikával, mind az energetikával, mind a kohéziós politikával, mind a migrációval kapcsolatban élő együttműködés van a visegrádi országok között szakpolitikai szinten. A reményem az, hogy a jövő év elejétől kezdődően ez az együttműködés magas politikai szinten, látható módon folytatódik.

A V4-ben én nagyon nagy perspektívát látok. A V4 természetesen az egyéb együttműködési fórumokkal, mint a három tenger kezdeményezés vagy a bukaresti kilencek, párhuzamosan tud működni, de a célkitűzése meg a működési módja más. A V4-együttműködésnek a vonzerejét jelzi, hogy a V4 akkor erős, ha egyébként V4+ formátumban működik, és például mezőgazdasági, energetikai, kohéziós, politikai kérdésekben a V4 valójában nem V4, hanem akár V6, v8, V10 megoldást jelent azzal, hogy az együttműködésnek a magja természetesen a visegrádi négyek közötti politikai együttműködés.

A tagállami hatáskörök védelme, illetve a szubszidiaritás elősegítése tekintetében, azt gondolom, minden rendelkezésünkre álló eszközt igénybe kell venni a tagállami hatáskörök megvédése érdekében. Ez egy szuverenitási kérdés. Az Európai Unión belüli együttműködés a tagállamok szuverén döntése eredményeképpen

történik, vagyis a tagállamok maguk döntenek el azt, hogy melyek azok a hatáskörök, amelyeket közösen vagy uniós intézményeken keresztül kívánnak gyakorolni. Ez nem ellentétes a tagállami szuverenitással; ez a tagállami szuverenitásnak a megnyilvánulása. A probléma ott kezdődik, és ennek látjuk jeleit az Európai Unió működésében, amikor ez a döntés a tagállamok kezéből kikerül, és a tagállami döntés hiányában vagy a tagállami döntés ellenére az uniós intézmények hatásköröket gyakorolnak, amely hatásköröket az alapszerződések egyébként a tagállamoknál hagynának, vagy kifejezetten arról rendelkeznek, hogy az európai intézmények ilyen hatásköröket nem gyakorolhatnak. Ez szuverenitási kérdés, mert ha nem a tagállamok döntenek el, hogy mely hatásköröket gyakorol az Európai Unió, hanem az európai intézmények maguk, akkor innentől kezdve nem a tagállamok az urai az európai integrációs folyamatnak, hanem az európai intézmények, ez pedig nagyon komoly kérdéseket vet fel.

A mi célunk az, hogy az európai intézményekben és az európai uniós tagállamokban a patrióta és szuverenista politikai erők folyamatos térnyerésével ezeket a kérdéseket napirenden tartsuk, és talán ez a politikai súlyeltolódás, a politikai súlyunk erősödése erősebb pozícióba helyez bennünket az Európai Unió intézményeivel szemben is.

Emellett a hatáskör-átvilágítási folyamatnak az a része, hogy javaslatokat is letegyünk az asztalra, hogy milyen eljárási vagy intézményi megoldásokkal lehetne hatékonyabban védeni a tagállami hatásköröket az európai intézményekkel szemben, erre a jelenlegi eszközök teljesen alkalmatlanok, akár a szubszidiaritás, akár a hatáskörvédelem tekintetében. Ezek nem voltak képesek eddig megakadályozni az Európai Unió lopakodó hatáskörbővítését. Tehát szemléletváltásra van szükség. Az önmagában nem elegendő, hogy rámutatunk az Európai Bíróságra, az Európai Bíróság a tagállami hatásköröket is, a szuverenitást is védi. Az eddigi gyakorlat e tekintetben nem túl sok bizakodásra ad okot.

A Bizottság elnökének Ukrajnát támogató levelével kapcsolatban az én álláspontom az, hogy az Európai Uniónak nem állnak rendelkezésére azok a források, amelyekkel Ukrajnát beláthatatlan ideig pénzügyileg lehet támogatni. A levél maga is valójában ennek a beismerése. Csak szeretném emlékeztetni a bizottságot arra, hogy 2022-ben, amikor az orosz-ukrán háború megkezdődött, az Európai Unió a költségvetésében rendelkezésre álló rugalmasságokat az ukrán támogatás tekintetében kevesebb mint egy év alatt teljesen kihasználta, tehát az összes pénzt, amit lehetett találni az uniós költségvetésben, mind kisöpörték, és innentől kezdve az Európai Unió olyan pénzt költ, amilyen pénze valójában nincsen. Ennek első lépése az volt, amikor az Európai Unió költségvetésének terhére a pénzpiacokon nagyságrendileg 50 milliárd eurónyi forrást vett fel, és ezt a forrást Ukrajnába csatornázták tovább. Ez volt az első lépés. Akkor a vezetőknek és nekünk is azt mondták, hogy ez az 50 milliárd euró a költségvetési ciklus végéig elegendő Ukrajna pénzügyi támogatására. A költségvetési ciklus vége 2027 vége. Ez az 50 milliárd euró, ami elvileg a költségvetési ciklus végéig elegendő lett volna, kevesebb mint fél évig volt elegendő, és most már ott tartunk, hogy az Európai Unió vagy nem létező pénzt, vagy valaki másnak a pénzét akarja elkölteni Ukrajna pénzügyi támogatására.

Úgy gondolom, hogy ez egy beismerő vallomással felérő levél, ami azt jelenti, hogy az Európai Unió el akar költeni olyan pénzt, ami pénze nincsen. Mindezt úgy, hogy ezzel párhuzamosan a háború kitörése óta a legdurvább és az ukrán államot alapjaiban megrázó korrupciós botrányra derült fény, amelynek szálai egészen Zelenszkij elnök közvetlen környezetéhez vezetnek. Itt nem aprópénzről beszélünk, itt százmillió eurós tételekről beszélünk, amelyek személyhez kötődően ebből a rendszerből kikerültek. Ez a pénz, csak szeretném jelezni, az a pénz, amit a nemzetközi

közösség juttat Ukrajnának azért, hogy a működését fenntarthassa. Tehát az a pénz, amiről beszélünk, az európai adófizetők pénze, amely aranyozott WC-ben és egyéb használati tárgyakban öltött testet, és ez talán nem a leghatékonyabb módja az orosz katonai fenyegetés elhárításának. Az Európai Uniónak erre a reakciója nem az, hogy akkor függesszük fel a támogatásokat, indítsunk egy alapvető felülvizsgálatot, monitoringot, egy auditot, hogy mi történt ezekkel a pénzekkel, hanem az a válasz, hogy jó, hát rendben van, ilyen van, de ettől függetlenül ezeket a pénzeket tovább kell folyósítani Ukrajnának. Ez teljes mértékben elfogadhatatlan. Ebben a kontextusban egy ilyen támogató levélnek a kiküldése, talán politikai provokációval felérő tevékenység.

A dán elnökség összehívott egy informális tanácsulást az ukrán miniszterelnök-helyetessel közös levélben, és erre december 10-11-én kerülne sor Lembergben. Ez a javaslat minden eddigi szokást felrúg. Arra nem volt példa eddig, hogy az elnökség informális tanácsulást ne az Európai Unió területére hívjon össze. Megjegyzem egyébként, hogy a dán elnökség már összehívott egy informális EU-s miniszteri tanácsulást Koppenhágában, amelyre sor is került. Ez a második informális ülés lenne, ami megint csak a bevett gyakorlattal ellentétes. Ez az informális tanácsulás elvileg azt a célt szolgálja, hogy az Európai Unió bővítési folyamatának új lendületet adjon. Az nem világos számomra, hogy hogy ezt miért Ukrajnában kell megrendezni. Az meg különösen nem világos számomra, hogy akkor a többi tagjelölt ország képviselőjét miért nem hívják meg erre a tanácskozásra, merthogy a tanácskozásra az EU-s minisztereket és az ukrán felett hívják meg, de Ukrajna nem az egyetlen tagjelölt ország az Európai Unió életében.

Az sem világos számomra, hogy miért kellene az európai uniós minisztereknek a saját belső problémáikról, mert nyilván a csatlakozási folyamattal kapcsolatos viták az Európai Unió belső vitáit jelentik, nem uniós tagállammal tárgyalni. Tehát az, hogy miért nincsen konszenzus az Európai Unióban Ukrajna uniós csatlakozásával kapcsolatban, egy olyan dolog, amit szerintem az Európai Unió illetékes minisztereinek egymás között kell megbeszélniük, de semmiképpen sem Ukrajnával kell megbeszélnünk azt, hogy az Európai Unióban milyen aggályok vannak Ukrajna csatlakozásával kapcsolatban, illetve azzal kapcsolatban, hogy ez milyen hatást jelentene az Európai Unióra általában véve, a tagállamok gazdaságára pedig különösen.

Tehát az én megítélésem szerint ez valójában nem a viták kihordását és nem a konszenzus megteremtését szolgálja, hanem ez egy politikai showműsor, aminek a célja valószínűleg az ezzel kapcsolatos feszültség eszkalálása, illetve politikai nyomásgyakorlás. Az a döntés született, hogy politikai szinten Magyarország ezen az ülésen nem képviselteti magát, mert ehhez a politikai showműsorhoz mi nem kívánunk asszisztálni, az ukrán csatlakozással kapcsolatos álláspontunkat pedig minden európai uniós fórumon eddig is teljes nyíltsággal képviseltük, és ezután is ezt fogjuk tenni.

Kaptam kérdést Barkóczy alelnök úrtól a magyar fejlesztési célkitűzések finanszírozásával kapcsolatban. Azt szeretném jelezni, hogy Magyarország e tekintetben a teljes nyitottság és a konnektivitás politikáját képviseli, ami azt jelenti, hogy a magyar fejlesztési célkitűzések megvalósításához szükséges pénzt a rendelkezésre álló és Magyarország számára kedvező konstrukcióban valamennyi lehetséges forrásból megszerezzük. Ilyen forrásokat jelentenek az európai uniós támogatások. Csak szeretném jelezni, hogy abból az alapállásból indultunk ki, hogy az Európai Parlament, többek között az ön pártcsaládjának és az önök képviselőinek hathatós tevékenysége nyomán Magyarország számára ebben a hétéves költségvetési tervben a kohéziós források nulla százaléka állt rendelkezésre. Ehhez képest vagyunk most ott, hogy Magyarország számára a kohéziós forrásoknak több mint a fele

rendelkezésre áll, és ez a szám a magyar kormány fellépésének köszönhetően folyamatosan nő. De az uniós támogatások ilyen forrást jelentenek.

Az Európai Beruházási Bank által nyújtott hitelek is ilyen forrást jelentenek, és kínai, illetve amerikai források, amennyiben rendelkezésre állnak, a fejlesztési célkitűzéseknek megfelelnek és a konstrukció elfogadható, természetesen ezekkel a lehetőségekkel is él Magyarország.

Az eladósítással kapcsolatban pedig szeretném felhívni a figyelmét az Európai Unió államadóssági adataira, aminek a tanulmányozása során rá lehet jönni arra, hogy Magyarország államadóssága az európai uniós átlag alatt van, és a magyar államadósság az elmúlt években sem nőtt, hanem csökkent. Ennyit az eladósításról.

Az európai uniós forrásokhoz való hozzáférés kapcsán azt szeretném elmondani, hogy próbálok lehetőség szerint érzelemmentesen reagálni a felvetésekre, de én abban a helyzetben vagyok, hogy a 7. cikkelyes eljárás megindulása, illetve az uniós forrásokkal kapcsolatos birkózás kezdete óta állami vezetői pozícióban vagyok és ezzel a kérdéssel foglalkozom. Ez 2018-at jelent. Tehát, ha úgy teszik fel nekem a kérdést, ahogy föltették, vagyis hogy akkor az uniós forrásokkal kapcsolatos hozzáféréstől ki hazudik, akkor erre a kérdésre nagyon egyértelmű válaszom van. Az uniós forrásokkal kapcsolatos hozzáférés politikai feltételeiről az Európai Parlament hazudik és önök hazudnak. Ezt tudom erre a kérdésre válaszolni.

Teljesen világos, hogy az európai intézmények ezeket a forrásokat kizárólag politikai megfontolásból tartják vissza. Én ezt a tárgyalást 2018-tól kezdődően különböző formátumokban végigcsináltam, ennek minden egyes fázisát végigcsináltam. Teljesen világos, hogy az európai intézmények azoktól a letárgyalt feltételektől, amelyeket előfeltételként tűztek az uniós forrásokhoz való hozzáférésre, többször is önkényesen és kizárólag politikai megfontolásból eltértek. Azokat a feltételeket, amelyekben az európai intézményekkel megállapodtunk, mi maradéktalanul teljesítettük. Utána a módosított feltételeket is maradéktalanul teljesítettük. És engedtesen meg az, hogy ebben a politikai játszmában egy idő után nem lehet jóhiszeműen részt venni akkor, ha pontosan tudom azt, hogy a velem szembenálló intézménynek nincs szándéka arra, hogy az uniós forrásokhoz való hozzáférést objektív kritériumok alapján biztosítsa. Itt kizárólag politikai célkitűzésekről és politikai nyomásgyakorlásról van szó. Nyilván lehetne példákat erre mondani, Hankó miniszter úr hosszasan beszélt az Erasmus- és Horizont-programhoz való hozzáféréstől, de azt állítani, hogy az Európai Unió pénzügyi érdekei teszik szükségessé azt, hogy a magyar felsőoktatási intézményeket és a hallgatókat az Erasmus- és a Horizont-programból kizárják, semmilyen intellektuális vizsgálatnak az elsődleges próbáját sem éli túl.

Teljesen világos, hogy ezek központi menedzselésű programok, ezek a pénzek a magyar államon nem is futnak keresztül. És azt mondani, hogy ezeknek az uniós forrásoknak az elvonása az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét szolgálja, nevetséges. Azt lehet mondani, hogy politikai megfontolások vannak. Azt mondják, hogy bizonyos magyar felsőoktatási intézmények az akadémiai szabadság követelményeinek nem felelnek meg, ezért kell őket kizárni az Erasmus- és a Horizont-programból. De könyörgöm, azokba a felsőoktatási intézményekbe, amelyek állítólag az akadémiai szabadság követelményeinek nem felelnek meg, az Erasmus-program keretében érkeznek külföldről hallgatók! Merthogy ez a szankció kizárólag a magyar felsőoktatási intézmények hallgatóit érinti. Ők nem utazhatnak külföldre, de külföldről jöhetnek ide hallgatók, azokba az intézményekbe, ahol állítólag lábbal tiporják az akadémiai szabadságot, miközben a mi hallgatóink nem mehetnek azokba az intézményekbe, ahol állítólag az akadémiai szabadság korlátlanul érvényesül. Hát ez micsoda? Ez teljesen nyilvánvaló politikai nyomásgyakorlás. Sem az Európai Unió pénzügyi érdekeinek a

védelméhez, sem pedig az alapjogok védelméhez nincs a világon semmi köze. Adjuk meg egymásnak a tiszteletet azzal, hogy ilyen intellektuálisan nyilvánvalóan valótlan dolgokról ne beszéljünk. Tehát van egy narratíva, amit önök mondanak, hogy itt objektíven meghatározott követelmények teljesítéséről van szó, amit a magyar kormány nem hajlandó megtenni - ez nyilvánvalóan valótlan. Ez teljes mértékben, egyértelműen politikai eljárás. Ez az Európai Unió intézményének a szégyene.

A kettős mércével kapcsolatban pedig csak szeretném felhívni a figyelmüket arra, hogy az a fajta lista, egy karácsonyfaszerű lista, ami az egyes tagállamok - ebben az esetben Magyarország - szempontjából vizsgálja az európai értékek érvényesülését, bizonyára képviselő úr emlékszik rá, hogy ilyen listát az Európai Parlament Lengyelországgal kapcsolatban is elfogadott egészen addig, amíg Lengyelország miniszterelnökét Mateusz Morawieckinek hívták. Onnantól kezdve, hogy Lengyelország miniszterelnökét máshogy hívják, az Európai Parlament részéről ezek a fajta határozatok Lengyelország tekintetében megszűntek. És Magyarországot veszi elő az Európai Parlament az igazságszolgáltatás függetlenségével kapcsolatban, miközben Lengyelországban az történik, hogy a lengyel igazságügyi miniszter - aki egyébként a legfőbb ügyész is - maga hoz létre bizottságokat, amelyek eldöntik, hogy az előző kormányzati érában kinevezett bírák közül ki maradhat hivatalban és ki nem. És az Európai Parlamentnek ezzel kapcsolatban nincs hozzászólása. A Bizottság korlátlan hozzáférést engedélyezett Lengyelország számára az uniós forrásokhoz úgy, hogy a lengyel kormány egy másfél oldalas akciótervet tett le az asztalra, amely akciótervnek azóta egyetlenegy eleme sem valósult meg, miközben Magyarországgal szemben az uniós forrásokhoz való hozzáférés érdekében a vállalt intézkedések átültetését, végrehajtását és ennek folyamatos monitorozását várja el; miközben Lengyelország egy másfél oldalas akcióterv alapján, aminek egyetlenegy eleme sem valósult meg, teljes és korlátlan hozzáférést kapott az uniós forrásokhoz.

Tehát most arról beszélgetünk itt komoly arccal, hogy objektív kritériumok alapján, pártatlan eljárásban vannak feltételek, amelyeknek a magyar kormánynak meg kellene felelnie - ez teljesen nyilvánvalóan valótlan, ennek a valósághoz semmi köze nincs, és erről nem is lehet értelmes beszélgetést folytatni. Ez egy politikai nyomásgyakorlási eszköz, amivel szemben nekünk politikai eszközökkel kell védekezni. Minden rendelkezésünkre álló jogi és politikai eszközt fel fogunk használni azért, hogy Magyarország és a magyar emberek hozzáférjenek azokhoz az uniós forrásokhoz, amely uniós források megilletik őket. Ez egy hosszú folyamat lesz. Az én megítélésem szerint ennek a kulminációja a következő hétéves költségvetési keretterv elfogadása körül lesz, addig pedig fokozatosan növeljük azoknak a forrásoknak a mértékét, amely forrásokhoz Magyarország és a magyar emberek hozzáférnek.

A migrációs bírsággal kapcsolatban egyetértek a felszólalókkal abban, hogy az a napi egymillió euró sokkal jobb helyre is kerülhetne. Ebben teljesen egyetértünk. Azt megint csak szeretném jelezni, hogy az Európai Unió Bírósága történetében az példátlan, hogy az Európai Unió Bírósága ilyen mértékű bírságot határozzon meg, ami többszörösen, nagyságrendileg eltér attól a bírságtól, amit a Bizottság a keresetében kért. Ugyanakkor azt is el kell mondanom, hogy ha a bíróság ítéletét végrehajtanánk, és ez megint csak nem egy bonyolult dolog, mert az európai migrációs rendszer jelenleg úgy működik, hogy nincs lehetőség de jure vagy de facto területen kívülségre, ami azt jelenti, hogy a menedékkérőt az Európai Unió területére be kell engedni, a menedékkérőt zárt létesítményben csak nagyon szigorú feltételek mellett és korlátozott ideig lehet tartani, ezek a feltételek vagy fennállnak, vagy nem, a korlátozott idő pedig előbb-utóbb elmúlik, és az illetőnek, függetlenül attól, hogy a menedékkérelmét jóváhagyják vagy elutasították, ezeket az intézményeket egy idő után el kell hagynia.

Az a helyzet, hogy az európai statisztikai adatok szerint a menedékkérelmeknek kevesebb mint a fele megalapozott, a megalapozatlan menedékkérőknek pedig kevesebb mint 20 százalékát tudjuk az Európai Unió területéről eltávolítani. Vagyis egy olyan rendszer működtetését várják el tőlünk, ami teljesen nyilvánvalóan kiveszi a kezünkől azt a döntést, hogy mi dönthessük el, kinek van joga az Európai Unió területére belépni, kinek nincs; kinek van joga az Európai Unió területén tartózkodni és kinek nincs. Ez a rendszer fenntarthatatlan, mint ahogy a nyugat-európai példák is mutatják, és ha Magyarország ezt az európai uniós ítéletet végrehajtaná, ez lenne a helyzet Magyarországon is. Ennek a társadalmi költsége és egyébként a költségvetési kihatása is szerintem a napi egymillió eurót lényegesen meghaladja. Természetesen ez a döntés ettől függetlenül jogellenes, és az Európai Uniónak egyébként a politikai célkitűzéseit szerintem nem is szolgálja, mert az európaiak túlnyomó többsége egyetért azzal, hogy nekünk kell képesnek lennünk arra, hogy az Európai Unió határait megvédjük, és arra, hogy eldönthessük, ki léphet be az Európai Unió területére és ki nem.

Az Európai Ügyészséggel kapcsolatban a felvetésekre én nem ismételném meg a magyar kormányzati álláspontot. A magyar kormányzati álláspont ismert. Csak szeretném jelezni, hogy önmagában az a tény, hogy mi az Európai Ügyészséghez való csatlakozásról beszélgetünk, azt mutatja, hogy az uniós forrásokhoz való hozzáférés, illetve a jogállamisági eljárások politikailag motiváltak. Ugyanis nincs olyan jogállamisági eljárás, nincs olyan akcióterv, ami valaha is előírta volna Magyarország számára azt, hogy az Európai Ügyészséghez csatlakozzon. Tehát nincs ilyen. Ilyen jogi feltételt sehol nem támasztottak Magyarországgal szemben. A dokumentumok alapján Magyarországgal szemben eddig senki nem kérte azt, hogy az Európai Ügyészséghez csatlakozzon, mégis arról beszélünk, hogy az uniós forrásokhoz való hozzáférés feltétele az, hogy csatlakozzunk az Európai Ügyészséghez. Ez azt jelenti, hogy innentől kezdve bármi lehet az uniós forrásokhoz való hozzáférés feltétele politikai megfontolások alapján. Ez a helyzet.

A háború és béke kérdésében, illetve a szuverenitás kérdésében: Barkóczi alelnök úrral ellentétben én semmilyen ellentmondást nem látok a magyar szuverenista álláspont tekintetében. A magyar álláspont az, hogy Ukrajna jogosult eldönteni azt, hogy az egyébként a nemzetközi joggal ellentétes orosz katonai támadással szemben miként és hogyan kíván védekezni. Ezt a döntést Ukrajnától senki nem vitathatja, senki nem veheti el. Ez az ukránok döntése. Ugyanakkor az, hogy Magyarország ebben a fegyveres konfliktusban részt kíván-e venni, vagy nem, illetve Ukrajnát ebben a konfliktusban hogyan kívánja támogatni és hogyan nem, ez meg Magyarország szuverén döntése, és ebben a tekintetben a mi iránytűnk a magyar nemzeti érdek és a magyar emberek álláspontja. Ez az álláspont és nemzeti érdek szerintem teljesen nyilvánvaló: Magyarországnak elemi érdeke, hogy ebbe a konfliktusba ne sodródjon bele, elemi érdeke az, hogy ezt a háborút és fegyveres konfliktust lehetőség szerint hagyják abba a harcoló felek, és mindaddig, amíg ez nem történik meg, ezt a konfliktust kint kell tartani Európából, az Európai Unióból. Szerintem ez teljesen világos, és kizárólag a magyar nemzeti érdek és a magyar szuverenitás szempontjai diktálják ezt az álláspontot.

A béketervvvel kapcsolatban pedig én óva intenék mindenkit attól, hogy a háborút úgy fogja fel, mint ahogy az a legdurvább leegyszerűsítésekben és ifjúsági irodalomban szokott megjelenni, mintha a háború azt döntené el, hogy kinek van igaza és kinek nincsen, mintha a háború azt döntené el, hogy ki a jó, meg ki a rossz, ahol a jók mindig győznek, a rosszak pedig veszítenek. A háború nem azt dönti el, hogy kinek van igaza, a háború azt dönti el, hogy ki hal meg és ki marad életben. Azt gondolom, az az érdekünk, hogy minél többen életben maradjanak. A béketervek közül pedig csak

olyan béketervek vannak, amelyek valóban békéhez vezetnek. Azok a béketervek, amelyek nem vezetnek békéhez, mert elfogadhatatlanok, irreálisak, nem béketervek, azok háborús tervek. Magyarország béketervekben érdekelt, jelenleg pedig egyetlenegy olyan béketerv van az asztalon, amely a siker bármilyen reményével kecsegtet, ez pedig Trump elnök úrnak a béketerve.

Ezért gondolom azt, hogy az Európai Uniónak ezt a béketervet támogatnia kellene, mert ez vezethet békéhez. Persze, aki nem akar békét, azt nagyon sokféleképpen meg tudja fogalmazni, leginkább olyan béketerveken keresztül, amelyek semmilyen realitással nem rendelkeznek. A realitással nem rendelkező béketervek háborús tervek. Az Európai Unió béketervei a háború folytatásának a tervei. Azon feltételek alapján, amelyeket jelenleg az európai vezetőktől hallunk, az utolsó élő ukránig lehetne ezt a háborút folytatni, és akkor lesz béke, mert akkor nem lesz egyetlenegy ukrán sem életben. Szerintem ne ezt csináljuk. Szerintem azt csináljuk, hogy olyan béketervet fogadjunk el, olyan béketervet dolgozzunk ki, amely alapján lehetőség van a békére, nem pedig a háború folytatására.

Bízom benne, hogy valamennyi kérdésre sikerült legalább érintőlegesen reagálnom, és elnézést kérek elnök úrtól az egyébként rám nem jellemző érzelmes válaszáért.

ELNÖK: Tisztelt Miniszter Úr! Államtitkár Urak! Köszönjük szépen a mai megbeszélést, a beszámolót és a tájékoztatót, illetve a kérdések megválaszolását. *(Barkóczy Balázs: Elnök úr, elnézést! Ügyrend!)* Bocsánat, amikor elkezdtem, akkor nem volt jelzés a gépen. *(Barkóczy Balázs: Ügyrend!)* Én értem, csak amikor elkezdtem az összegzésemet, ön nem jelentkezett még. *(Barkóczy Balázs: Szerintem jelentkeztem.)* Biztos, hogy nem, úgy kezdtem, hogy megnéztem. Tudtam, hogy jelentkezni fog. *(Barkóczy Balázs: Akkor így mondom hangosan.)* Nem kell, megadom... *(Barkóczy Balázs: A kémügyről!)* Megadom önnek a szót.

BARKÓCZI BALÁZS (DK), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen. Miniszter úr, a kémüggyel kapcsolatban nem kaptam választ! Köszönöm.

ELNÖK: Visszaadom a szót miniszter úrnak. Parancsoljon!

DR. BÓKA JÁNOS az európai uniós ügyekért felelős miniszter: Köszönöm, elnök úr. Arról tudom tájékoztatni a tisztelt bizottságot, hogy Magyarország Európai Unió mellett működő állandó képviseletén azokat a kolóniavédelmi feladatokat látjuk el titkosszolgálati eszközökkel, amely kolóniavédelmi feladatokat egyébként Magyarország valamennyi külképviseletén, a fogadó állammal egyeztetett módon, ellátunk.

Általában véve a magyar polgári és katonai titkosszolgálatok tevékenységével kapcsolatban pedig azt tudom mondani, hogy Magyarország szolgálatai a magyar szuverenitás és a magyar nemzeti érdekek védelme érdekében mindazokat az eszközöket alkalmazzák, amely eszközöket a nemzetközi gyakorlat alapján az Európai Unió valamennyi demokratikus jogállama alkalmaz.

ELNÖK: Tisztelettel köszönöm még egyszer, ahogyan már az előbb elmondtam.

Kedves képviselőtársaimat szeretném tájékoztatni arról, hogy a hétvégén a bizottság elnöksége, jómagam Dudás és Hollik alelnök urakkal Koppenhágába utazunk a COSAC 74. plenáris ülésére, ezért a bizottságunk következő ülésére december 8-án 9 óra 30 perckor kerül majd sor a főemelet 66-osban, Bánffy Miklós gróf teremben.

Az ülés berekesztése

Még egyszer köszönöm szépen a minisztérium, miniszter úr, államtitkár urak, illetve a bizottság és a munkatársak mai munkáját. A bizottsági ülést bezárom. Szép napot kívánok mindenkinek!

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 09 perc)

Tessely Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Lestár Éva és Morvai Elvira